

QUADERNS
D'HISTÒRIA LOCAL
DEL MASNOU [9]

200
Bicentenari
del Masnou

La història del Masnou vista pel Consell dels Infants

Bicentenari 2025

Alumnat de 6è de primària de les escoles del Masnou.
Curs 2024-2025

Ajuntament
del Masnou

Edició:

Ajuntament del Masnou. Arxiu Municipal

Carrer de Sant Francesc d'Assís, 28. 08320 El Masnou

93 557 18 29

arxiu@elmasnou.cat

www.elmasnou.cat

Direcció i coordinació: Jordina Gual Jané i Carles Pino Andújar

Autoria: Alumnat de 6è de primària de les escoles del Masnou. Curs 2024-2025

Correcció de textos: Mònica Clotet Seral

Disseny i maquetació: Josep Puig Marcos

Impressió: Qpprint

1a edició: novembre de 2025

Dipòsit legal: B 18973-2025

Imatge de la coberta: Vista del Masnou des del mar el dia de la competició de regates el 1912. Carles Orta. AMM, 1116.

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-Compartir Igual 4.0 Internacional (CC BY-SA 4.0) de Creative Commons. Se'n pot sol·licitar la publicació adreçant-se a l'Arxiu Municipal del Masnou.

ÍNDIX

Presentació	5
Can Malet del Masnou: la masia que ens explica la història	7
Les mines d'aigua del Masnou	13
Les epidèmies del Masnou.....	21
El Masnou, les drassanes del Maresme	31
Les entitats culturals del Masnou	39
Les transformacions urbanes del Masnou	47
Escola Ocata: un patrimoni viu al cor del Masnou	55
Personatges rellevants en la història del Masnou	63
Lluís Millet i Pagès	69
Rosa Sensat i Vila	81
Autors i autores	91

PRESENTACIÓ

Teniu a les mans un nou *Quadern d'Història Local*. Però aquesta publicació és diferent de les que normalment editem. És especial per l'autoria d'aquests treballs: tots els i les alumnes de sisè de primària de totes les escoles del Masnou del curs 2024-2025 (Bergantí, Escolàpies, Ferrer i Guàrdia, Lluís Millet, Marinada, Ocata i Rosa Sensat), les deu classes de les set escoles del Masnou.

És un treball i una experiència fruit del Consell Municipal dels Infants d'aquest curs 2024-2025. També ha estat un Consell dels Infants molt diferent de les experiències anteriors. Com cada any, hem visitat les escoles i les escoles han estat convidades a l'Ajuntament, on he pogut compartir amb l'alumnat explicacions, i respondre les preguntes i dubtes dels nens i nenes de sisè. I, finalment, la trobada final de tots els i les alumnes va ser a l'Espai Escènic Iago Pericot de Ca n'Humet, on van exposar els seus treballs.

En aquesta publicació teniu els fruits d'aquesta feina que han fet els nois i noies de sisè. Una feina que ha comptat amb la col·laboració i el suport de mestres i professorat. El Consell dels Infants és una bona mostra d'aquesta col·laboració, que enforteix la nostra comunitat educativa.

Deu treballs de recerca conformen aquesta publicació: la història de Can Malet, les mines d'aigua, les epidèmies, les drassanes, les entitats culturals, les transformacions urbanes, l'Escola Ocata, personatges rellevants de la nostra història, Lluís Millet i Rosa Sensat. Aquests treballs aprofundeixen en personatges rellevants vinculats al Masnou, edificis emblemàtics i elements de la nostra història que configuren el nostre passat.

Aquesta és la contribució que fan els nois i noies de sisè d'aquest curs 2024-2025 a la celebració del nostre bicentenari, als nostres dos-cents anys d'història com a municipi. Conèixer la nostra història local ha estat per a ells i elles una experiència interessant i formativa. El coneixement de la nostra història també és el que ens permet, no només conèixer el nostre passat, sinó entendre millor el present que vivim i construir un futur millor per al Masnou i per als seus veïns i veïnes. Aquests joves són la llavor que ha de créixer per a un futur millor.

Jaume Oliveras i Maristany
Alcalde

Can Malet del Masnou: la masia que ens explica la història

Alumnes de 6è B de primària de Les Escolàpies El Masnou. Curs 2024-2025

Vista de Can Malet a principis de segle xx.

CARLES ORTA. AMM, 15326

INTRODUCCIÓ

Can Malet és una masia molt antiga del Masnou. Es tracta d'una casa molt especial, perquè té més de quatre-cents anys i ha vist com ha canviat el Masnou des que era només camps i terres fins a convertir-se en un poble amb moltes cases, carrers i gent vivint-hi.

HISTÒRIA DE CAN MALET

Fa molt de temps, l'any 1541, un pagès que es deia Rafael Botey va vendre un tros de terra que es trobava on avui hi ha Can Malet. Aquest tros de terra es va anomenar Mas Nou, que vol dir 'masia nova'. Aquest nom és molt important, perquè, segons els historiadors, és d'on ve el nom del poble del Masnou.

Abans, el Masnou no era un poble, sinó que només hi havia camps, vinyes i algunes masies. Les persones que vivien aquí treballaven plantant cereals, vinyes i criant animals, i feien una vida molt lligada a la natura. Amb el temps, més gent s'hi va anar instal·lant i el Masnou va començar a créixer.

Durant molts anys, diverses famílies van ser les propietàries de Can Malet. Una de les més importants va ser la família de Vicenç Rogent, que va comprar la masia l'any 1703. Ell era un taverner de Barcelona i va decidir fer canvis importants a la casa. Per exemple, va construir-hi una capella dedicada a sant Antoni de Pàdua l'any 1736. Això va fer que Can Malet no només fos una casa per viure-hi i treballar, sinó també un lloc important per a la religió i les celebracions.

CARACTERÍSTIQUES DE L'EDIFICI

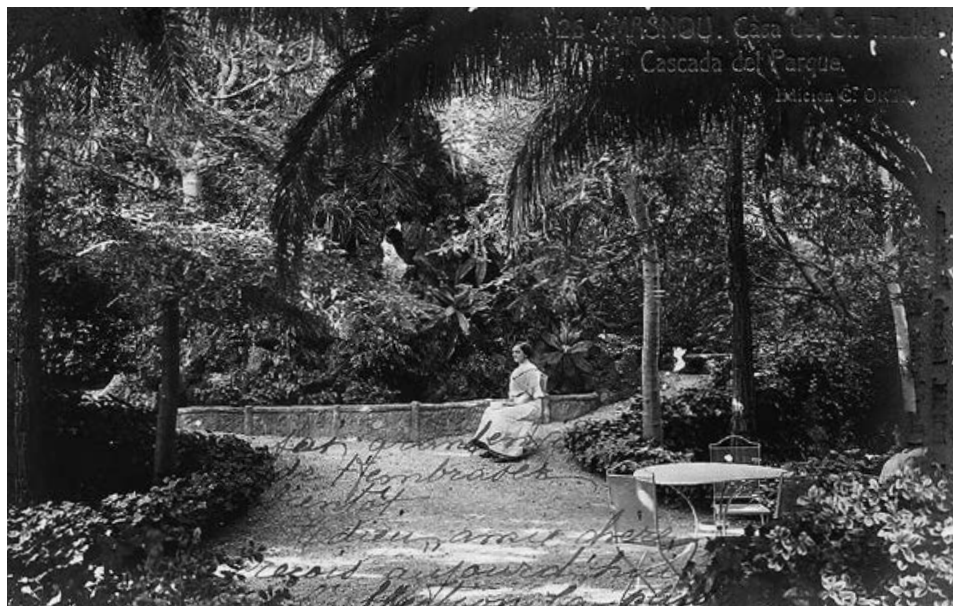
Can Malet era una casa molt gran i bonica. Avui només se'n conserva la façana. Té un estil que es diu neoclàssic. Això vol dir que la casa és molt ordenada i simètrica, amb una façana que sembla una mica un palauet petit.

A la façana principal hi ha finestres amb formes d'arc i pilastres, que són unes columnes planes que decoren la paret. A la part de dalt hi ha una barana que sembla una terrassa, i la porta d'entrada té gravada la data de 1736 i un símbol que és un monograma que significa 'Jesús'.

Al pati encara es conserva una peça molt especial: una premsa de vi feta d'una sola pedra. Aquesta premsa servia per aixafar raïm i fer-ne vi. És un objecte molt important, perquè ens mostra com es treballava fa molts anys.

ELS JARDINS DE CAN MALET

Al voltant de la masia hi ha uns jardins molt bonics que són plens d'arbres i plantes. Hi ha tres moreres molt grans, que són arbres amb fulles que es fan

Jardins de Can Malet a principis de segle XX.

MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU

Vista de Can Malet als anys vuitanta.

GASCA I GIL. AMM, 19422

servir per alimentar els cucs de seda. També hi ha margallons, que són una mena de palmeres baixes, i pebrers bords, que són arbres que donen unes baies vermelles petites.

Els jardins són un lloc on la gent del poble pot anar a passejar i descansar a l'ombra dels arbres, i també un espai on es fan activitats per als avis que viuen al poble.

CAN MALET AVUI: UN LLOC PER A LA GENT GRAN I LA CULTURA

Avui dia, Can Malet ja no és només una antiga masia, sinó que s'ha convertit en un lloc molt important per a la vida social del Masnou.

Des de l'any 1986, Can Malet acull el Casal de la Gent Gran, que és un lloc on les persones grans es reuneixen per passar el temps, fer tallers, jugar a jocs, aprendre coses noves i fer amistats.

A més, l'Ajuntament utilitza Can Malet per fer-hi activitats i esdeveniments culturals que ajuden que la gent del poble conegui millor la història i les tradicions del lloc.

RELLEVÀNCIA HISTÒRICA

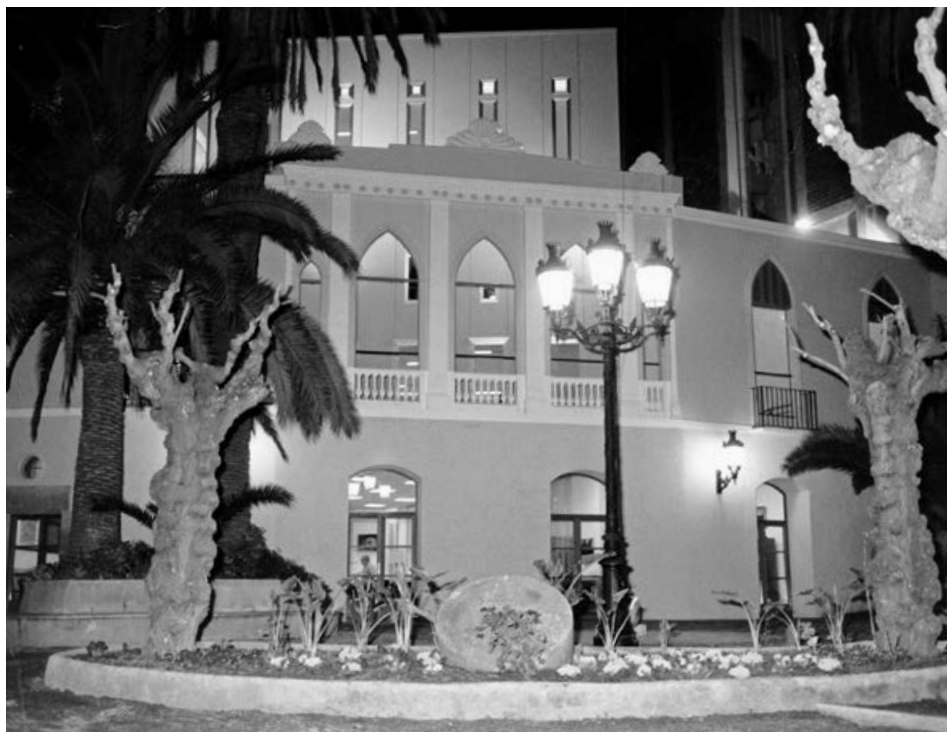
Can Malet és un edifici que ens parla del passat i ens ajuda a entendre com vivien les persones fa molts anys. És un patrimoni, és a dir, una cosa que cal protegir perquè forma part de la nostra història i cultura.

Si no cuidem llocs com Can Malet, podríem perdre la memòria del que va passar abans i no sabríem com eren les nostres arrels ni la vida dels nostres avantpassats.

Conservar Can Malet també significa mantenir viu un espai que avui dia ajuda que la gent es conegui, es relacioni i aprengui.

CURIOSITATS

La masia va ser una de les primeres construccions importants que va ajudar a formar el poble del Masnou. La capella, dedicada a sant Antoni de Pàdua, era un espai per pregar, perquè l'any 1736 les persones eren molt religioses i

Vista de Can Malet reformat, als anys noranta.

AMM, 19340

demanaven protecció per a les collites i la família. La premsa de vi que encara es conserva és un objecte molt especial, perquè està feta amb una sola pedra gran i és molt antiga. Els jardins de Can Malet tenen arbres que no es troben gairebé en altres llocs del poble, com les moreres, que des d'antic es fan servir per fer seda.

CONCLUSIONS

Can Malet ens ensenya moltes coses:

- 1. Història i cultura:** Ens explica com era la vida fa molts anys, com la gent treballava la terra, quines cases construïen i què feien per passar el temps.
- 2. Arquitectura:** Ens mostra un estil que és molt elegant i que ens ajuda a conèixer com eren les cases antigament.

- 3. Importància del patrimoni:** Ens recorda que hem de cuidar els llocs antics, perquè formen part de la nostra identitat i de la nostra memòria col·lectiva.
- 4. Relacions socials:** Ens mostra que els llocs antics poden tenir noves funcions, com ser un espai per a les persones grans i un punt de trobada per a tothom.

En resum, Can Malet és una masia molt especial que ha passat de ser una casa on vivien i treballaven els pagesos a ser un lloc per a la cultura i la convivència. Amb més de quatre-cents anys d'història, és un tresor que ens ajuda a connectar amb el nostre passat i a construir un futur ple de respecte per al patrimoni i per a les persones.

Les mines d'aigua del Masnou

Alumnes de 6è A de primària de l'Escola Lluís Millet. Curs 2024-2025

Eixida amb safareig d'una casa del Masnou, el 1918.

GASPAR FONT GRAS. AMM, 17899

INTRODUCCIÓ

En aquest treball descobrirem les mines d'aigua del Masnou, unes construccions molt antigues que servien per fer arribar l'aigua des de la muntanya fins a les cases, les fonts i els safareigs del poble. Tot i que van ser molt importants durant molts anys, avui en dia poca gent les coneix o sap com funcionaven.

Vam triar aquest tema perquè ens va sorprendre saber que sota el Masnou hi ha molts quilòmetres de mines i que algunes famílies encara fan servir aquesta aigua. Ens va semblar molt interessant saber com s'ho feien abans per tenir aigua, quan no hi havia aixetes ni tubs com ara. A més, és una part de la història del poble que no s'explica gaire.

Investigant hem après moltes coses: com es feien les mines, qui hi treballava, com portaven l'aigua i com ajudaven a millorar la vida de les persones. També hem descobert que durant la guerra es van fer servir com a refugi.

Amb aquest treball hem entès millor com era la vida abans, quan la gent havia d'aprofitar molt bé el que tenia. Ara valorem més tot el que tenim i pensem que és important conservar aquestes mines, perquè formen part del nostre passat.

Us animem a endinsar-vos en aquest viatge per conèixer una part molt especial i interessant de la història del nostre poble: les mines d'aigua del Masnou.

CONTEXT HISTÒRIC

Les primeres mines d'aigua del Masnou es van construir entre els segles XVII i XVIII. En aquella època, la societat era principalment pagesa i marinera. No hi havia ni aigua corrent ni electricitat, i la gent vivia amb moltes dificultats.

Al segle XIX, amb el creixement del poble i l'augment de la població, cada vegada calia més aigua i per això es van construir més mines.

Les mines servien per captar l'aigua que es filtrava pel subsol i portar-la fins als dipòsits i safareigs de les cases. Aquestes mines es van començar a excavar al Masnou, que abans formava part dels municipis de Teià i Alella.

Al segle XX, amb l'arribada de l'aigua canalitzada, moltes mines van deixar d'utilitzar-se, ja que l'aigua arribava directament a les cases.

Antigament, si una família tenia diners i ho podia pagar, li portaven l'aigua a casa. En canvi, si no ho podien pagar, havien d'anar a cercar l'aigua a les fonts o a les places, com per exemple, a la plaça d'Ocata.

CONSTRUCCIÓ DE LES MINES D'AIGUA

Fa molts anys, al Masnou es van construir unes galeries sota terra que s'anomenen mines d'aigua. Aquestes mines recollien l'aigua que es filtrava pel terra i la portaven fins als dipòsits i safareigs de les cases. Això ajudava les famílies a tenir aigua per fer servir cada dia: per rentar-se, cuinar o regar.

Al Masnou hi ha diverses mines conegudes. La mina de Can Teixidor és la més antiga i es va construir al segle XVIII. Més endavant, al segle XIX, es van construir la mina Cresta i la mina Malet.

Les mines estan excavades directament al sauló, de manera que és aquest el material que en conforma tota la cavitat, parets, sostre i terra. En aquelles zones on el terreny és més inestable, per tal d'evitar ensorraments, les parets i els sostres estan revestits amb maons massissos.

Les mines les construïen els minaires, que eren persones expertes a fer túnels sota terra. Sovint, els ajudaven nens petits, perquè podien passar pels llocs més estrets i facilitar la feina als més grans.

Per comprovar si a dins de la mina hi havia prou oxigen per respirar, utilitzaven espelmes. Si la flama seguia encesa, volia dir que tot estava bé. Però, si s'apagava, volia dir que no hi havia prou oxigen i havien de sortir-ne de seguida.

La mina s'anava construint a trams entre pous de registre, separats entre ells a una distància entre 20 i 30 metres. Aquests pous servien per permetre l'accés als minaires, pujar i baixar eines i material de construcció, extreure la runa de l'excavació i com a punts de ventilació.

Les mines d'aigua són una part molt important de la història del Masnou i ens ajuden a entendre com vivia la gent fa molts anys.

CARACTERÍSTIQUES DE LES MINES D'AIGUA

Les mines d'aigua són uns canals molt estrets fets de pedra per on passa l'aigua i arribaven fins a les cases. Aquestes galeries es van fer al peu de Teià, i des d'allà baixava l'aigua fins als safareigs de les cases, on sortia com una font. La majoria de la gent agafava l'aigua als safareigs públics, perquè no tothom tenia un pati amb un safareig. Això era una cosa especial només de qui tenia més diners.

L'aigua de les mines arribava a les cases a través de diferents pous, fonts i safareigs. La diferència entre les mines d'aigua i altres maneres d'agafar aigua

era que la gent rica tenia un pou a casa i l'aigua els arribava directament. En canvi, les persones amb menys diners havien d'anar a buscar l'aigua a una font pública.

Per mesurar quanta aigua passava per les mines, s'utilitzava un recipient que es diu plomer o plomera. La plomera servia per saber el cabal d'aigua, i n'hi havia de diferents tipus, des de les més barates fins a les més cares.

Al final, es va crear una gran xarxa de 28 galeries que fan un recorregut de 27 quilòmetres sota terra al Masnou.

L'ÚS DE LES MINES D'AIGUA AL LLARG DEL TEMPS

Les mines d'aigua, en el passat, es feien servir per recollir l'aigua subterrània i canalitzar-la cap a les cases de la vila. També utilitzaven aquesta aigua per regar, per al consum humà i per al bestiar.

A més, durant el passat, les mines d'aigua es van utilitzar com a refugi antiaeri per protegir-se dels bombardejos. Aquests bombardeigs aeris van causar una gran sensació d'indefensió entre la població.

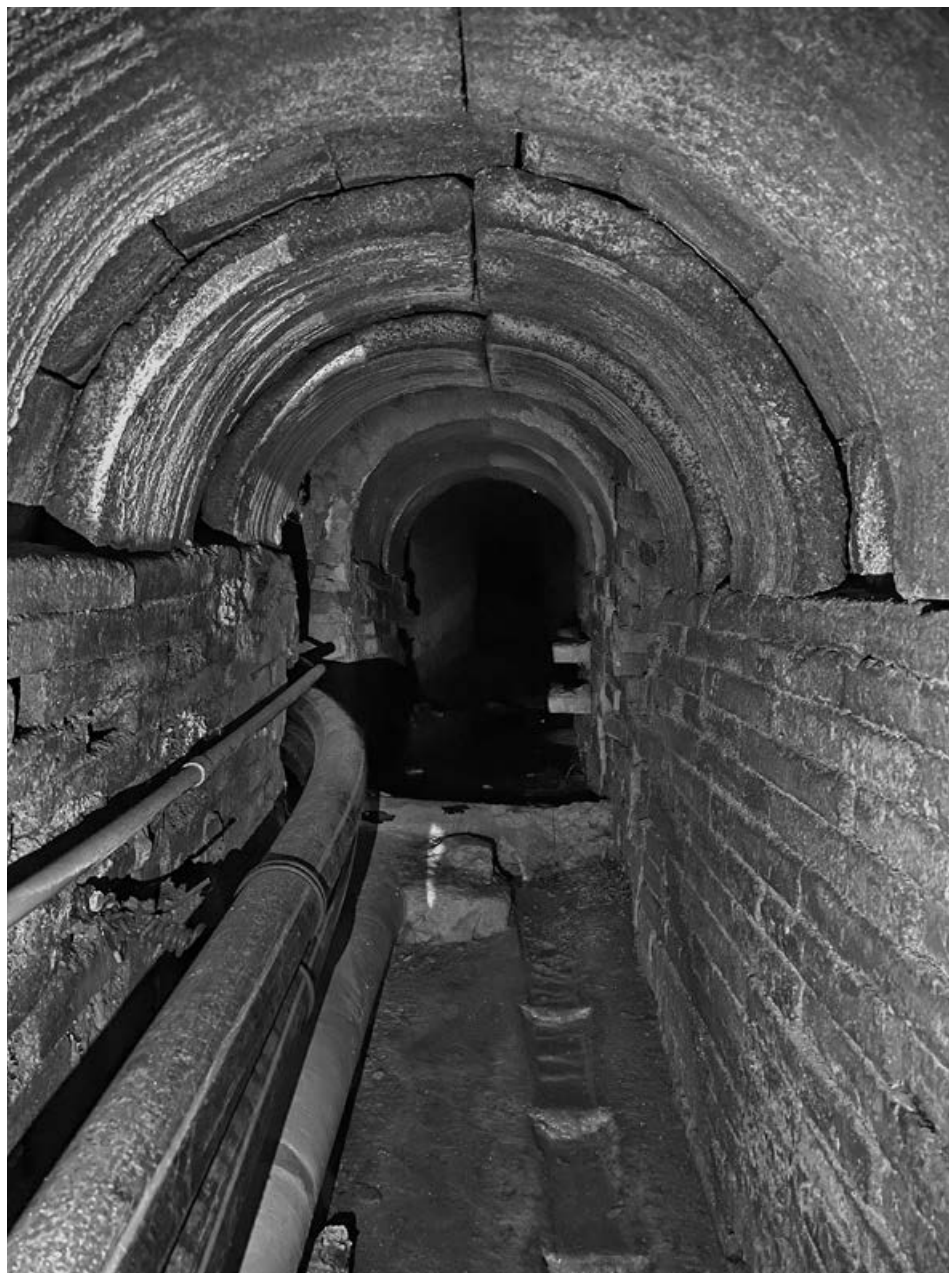
L'ús de les mines d'aigua va anar canviant a partir de mitjans del segle XIX, quan la gent va començar a utilitzar l'aigua dels pous per a usos domèstics com rentar-se, beure i cuinar.

El Masnou es va connectar a la xarxa pública d'Aigües Ter-Llobregat l'any 1968. Tot i això, els propietaris de les cases continuen tenint la propietat de l'estructura de les mines. Avui dia, ja no s'utilitzen les mines d'aigua com abans, perquè ara fem servir aigua potable que ens proporciona el municipi. Aquesta aigua prové del riu Ter, fins i tot en períodes en què hi ha situació de sequera.

IMPACTE DE LES MINES D'AIGUA AL MASNOU

La importància de les mines d'aigua al poble

Les mines d'aigua van ser molt importants, perquè van facilitar la vida de les persones, ja que permetien tenir aigua més ràpidament a les cases. També van ser útils durant la Guerra Civil, ja que servien com a refugi per protegir-se dels bombardejos aeris.

Interior de la mina Malet.

ROSA M. ANDRÉS BLANCH

Condicions de vida

Al segle XVIII, la gent més humil solia treballar com a pescadora o com a obrera. Els pescadors corrien perill, perquè vivien a prop del mar i podien ser atacats per pirates. Els obrers també estaven exposats a riscos, ja que els seus treballs eren molt perillosos. Per exemple, quan construïen una mina, hi havia el perill que s'enfonsés i els caigués a sobre.

Aspectes econòmics

L'aigua de mina es pagava amb plomes i, segons el que es pagava, t'arribava més o menys aigua. Les famílies amb més diners podien tenir aigua de mina a casa. En canvi, les persones que no podien pagar havien d'anar cada dia a buscar aigua a les fonts públiques, amb garrafes o cubells. Es calcula que hi havia unes onze fonts públiques al poble.

Agricultura i ramaderia

L'aigua no només es feia servir per beure, sinó també per regar els camps, rentar la roba i per donar als animals. L'aigua s'acumulava en un dipòsit construït sota el carrer. Quan s'omplia, l'aigua vessava per la part superior del safareig.

Mercè Pons Torres a l'eixida de casa seva amb safareig al fons.

AMM, 17646

Les mines d'aigua d'avui dia

Encara existeixen moltes mines sota les cases del Masnou. Moltes es conserven igual que abans, mentre que d'altres són més estretes o perilloses, i no s'hi pot accedir per motius de seguretat. Algunes famílies del poble encara les utilitzen per a tasques com regar el jardí, netejar el pati o omplir dipòsits i safareigs.

Una part de la mina Malet i Cresta es pot visitar, gràcies a l'adequació que se'n va fer l'any 1999 amb la col·laboració de les comunitats de propietaris de totes dues mines i l'Ajuntament. S'hi fan visites guiades per conèixer com funcionaven aquestes 23 mines d'aigua, que corresponen a 27 quilòmetres de galeries.

Durant els bombardeigs aeris, la població va quedar en una situació d'indefensió, fet que va forçar l'Ajuntament a planejar la construcció de quatre refugis antiaeris públics. També es va recórrer a l'adaptació de qualsevol lloc que pogués oferir aixopluc durant els atacs, com antics cellers, barraques de vinya o mines, per tal que poguessin oferir protecció contra els bombardeigs.

Al Masnou, les antigues mines excavades ja al segle XVII per abastir la localitat d'aigua també es van utilitzar amb aquest objectiu. Es va aprofitar una entrada a la mina Malet, a la plaça d'Ocata, per obrir-hi una nova galeria i fer-hi un refugi antiaeri. Avui dia es conserva tot el tram que va ser habilitat com a tal.

Interior de la mina Cresta.

ROSA M. ANDRÉS BLANCH

REFLEXIÓ FINAL

Les mines d'aigua són molt importants, perquè formen part de la història del Masnou i del nostre patrimoni, és a dir, tot allò que hem heretat i que ens ajuda a entendre qui som. Preservar-les és fonamental, perquè ens permet conèixer com era la vida abans, quan la gent no tenia tecnologia ni aparells moderns per gestionar l'aigua. Gràcies a aquestes mines, sabien com organitzar i recollir l'aigua que necessitaven per viure i treballar.

A més, aquestes mines no només servien per portar aigua, sinó que durant la Guerra Civil van ser refugis molt importants per protegir la gent dels bombardejos aeris. Això ens recorda que els llocs del nostre poble tenen molta història i moltes històries per explicar. Algunes famílies encara fan servir aquestes mines per a tasques com regar el jardí o netejar, i també hi ha parts que es poden visitar per aprendre de primera mà com funcionaven.

Per tot això, hem de conservar-les i respectar-les. No només perquè són construccions antigues, sinó perquè ens ajuden a connectar amb el passat i a valorar l'esforç i la manera de viure dels nostres avantpassats. Si cuidem aquestes mines, estem protegint un tresor que forma part de la nostra identitat i que podem ensenyar a les generacions futures, perquè també coneguin i estimin la història del Masnou.

Les epidèmies del Masnou

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Marinada. Curs 2024-2025

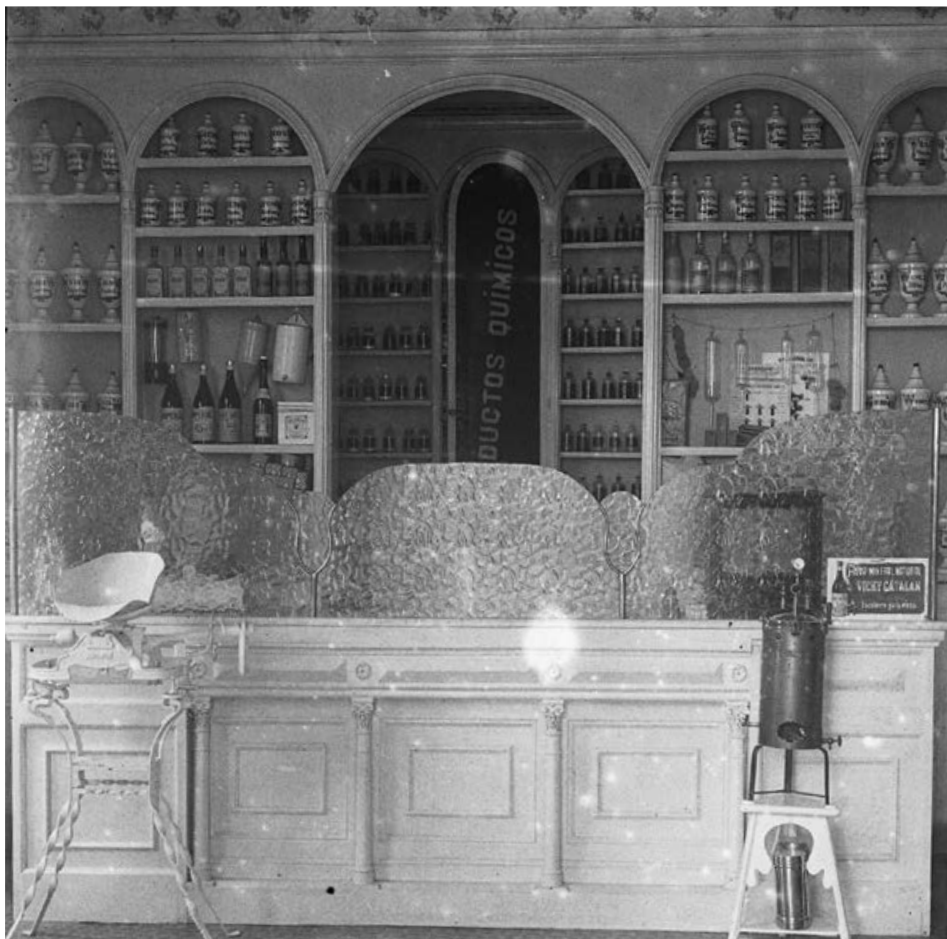
Carruatge i processó fúnebre, anys seixanta.

AMM, 7497

INTRODUCCIÓ

Quan vam anar a la sala de plens, l'alcalde ens va proposar molts temes per treballar a l'escola. Nosaltres no ens decidíem entre les fàbriques tèxtils, les escoles i les epidèmies. Després de dues votacions va acabar sortint les epidèmies.

Per investigar una mica sobre què són les epidèmies i com han afectat el Masnou vam tenir la sort que vingués a l'escola Ignasi Parrón, un epidemiòleg. També vam poder anar a l'Arxiu Municipal a buscar informació sobre com era la vida en aquell moment i com van afectar les epidèmies. Vam trobar-hi fotografies, llibres de vacunes, llibres de mesures higièniques... Va ser molt interessant!

Interior de la farmàcia Nogués, als anys deu.

AMM, 13862

JUSTIFICACIÓ

Estudiar les epidèmies que han afectat el Masnou és essencial per entendre com ha evolucionat la població i quins efectes han tingut aquests episodis en la vida quotidiana de les persones. Les epidèmies han deixat una empremta important en la història del municipi, tant a escala sanitària com social, econòmica i urbanística. Conèixer com s'han viscut aquestes situacions ens ajuda a valorar els avenços en salut pública i a preparar-nos millor per al futur.

Aquest treball té com a objectius principals:

1. Entendre què és una epidèmia: Conèixer la definició d'epidèmia i com es diferencia d'altres termes, com pandèmia o endèmia.
2. Investigar quines epidèmies hi ha hagut al Masnou: Fer un recorregut històric per les principals epidèmies que han afectat el municipi.
3. Fer una anàlisi de la freqüència amb què han aparegut: Observar amb quina periodicitat s'han produït aquestes epidèmies i en quin context històric.
4. Estudiar les mesures sanitàries adoptades: Analitzar com s'ha intentat controlar les epidèmies i quines accions es van dur a terme des de l'àmbit local.
5. Reflexionar sobre els efectes positius que han tingut les epidèmies al Masnou: Identificar com, tot i les dificultats, aquestes crisis han provocat canvis positius en l'àmbit sanitari, urbanístic i social del municipi.

Homes escombrant el carrer, anys cinquanta.

AMM, 17828

CONTEXT HISTÒRIC

Durant la nostra recerca sobre les epidèmies al Masnou, no només hem après sobre les malalties que van afectar la població, sinó que també hem descobert com era la vida al poble fa més de dos-cents anys. Gràcies a la informació trobada a l'Arxiu Municipal, hem pogut fer-nos una idea de les condicions de vida d'aquella època, i de com les epidèmies van influir en canvis importants en la salut pública i la manera de viure.

En aquell temps, el Masnou era un poble molt més petit que ara, amb carrers sense asfaltar, i cases petites, moltes de les quals no tenien banys dins de casa, sinó que els lavabos eren a fora o directament no existien. L'aigua no era potable i no hi havia clavegueram, cosa que feia molt difícil mantenir la higiene. Els carrers eren molt bruts, i això facilitava la propagació de malalties.

A més, no hi havia centres de salut com els que tenim avui (CAP o hospitals propers), ni metges que visquessin al poble. En alguns casos, els metges venien de fora, o no n'hi havia cap, i la gent es tractava com podia o amb remeis populars. Els primers metges van començar a arribar després d'algunes epidèmies greus, que van fer veure que calien professionals sanitaris al poble.

També hem descobert que les mesures per protegir-se de les malalties eren molt diferents, i de vegades una mica absurdes o curioses. Per exemple, es recomanava de no beure cervesa (perquè algunes persones creien erròniament que prevenia les malalties) o treure la brossa només a les deu de la nit, pensant que això ajudaria a evitar contagis.

Malgrat tot, les epidèmies van provocar alguns canvis positius. Es van començar a establir inspeccions a les cases per comprovar les condicions d'higiene, i això va impulsar una millora en la sanitat pública. Amb el temps, es van fer normatives per netejar els carrers, millorar el subministrament d'aigua, construir clavegueram i controlar la salubritat dels habitatges. Tota aquesta informació està documentada a l'Arxiu, i ens permet veure com les epidèmies van ser una oportunitat per avançar.

A través d'aquesta investigació, hem après que la vida al Masnou era molt dura fa segles:

- La medicina no estava tan avançada.
- L'esperança de vida era molt més baixa.
- Els nens i nenes començaven a treballar de molt joves.
- Moltes famílies vivien de feines d'artesans, pescadors o pagesos.

EPIDÈMIES QUE HAN AFECTAT EL MASNOU

Una epidèmia és quan el nombre de casos d'una malaltia supera el que s'esperava en una zona i en un període determinat. Per exemple, hi ha moltes persones amb diabetis al món, però com que és una malaltia crònica i ja es

ESCOLA MARINADA

coneixen els casos que poden aparèixer, no es considera una epidèmia. En canvi, quan va aparèixer la COVID-19, ningú no s'esperava un augment tan gran i ràpid de casos, i per això es va considerar una epidèmia, que després va esdevenir una pandèmia.

És important saber que una epidèmia pot tenir diferents noms segons l'abast geogràfic que té:

- Si afecta una zona concreta i petita, com una escola o una residència, parlem d'un brot epidèmic. Per exemple, si hi ha molts casos de gastroenteritis en una escola, es considera un brot.
- Si afecta una ciutat, una regió o un país, parlem d'epidèmia.
- Si s'estén per tot el món o per molts països a la vegada, parlem de pandèmia, com va passar amb la COVID-19 o amb la grip espanyola l'any 1918.

Gràcies a la informació que ens va proporcionar un epidemiòleg i a la recerca feta a l'Arxiu Municipal del Masnou, hem pogut identificar algunes de les epidèmies que han afectat el poble al llarg de la seva història. Les principals han estat:

- La verola
- El xarampió
- El còlera
- El tifus
- La grip espanyola (1918-1919)
- La COVID-19 (2020-2022)

Tot i que parlem de sis malalties diferents, això no vol dir que només hi hagués sis epidèmies al Masnou. De fet, les epidèmies eren molt freqüents, sobretot entre finals del segle XIX i començaments del segle XX. Era habitual que cada pocs anys hi hagués un nou brot, i a vegades coincidien dues o més malalties alhora. Per exemple, l'any 1892

hi va haver una gran epidèmia de còlera, però també es van registrar casos de verola, especialment durant l'estiu, quan les condicions d'higiene empitjoraven per la calor i la manca d'aigua potable.

Com es pot veure en l'eix cronològic de les epidèmies que hem preparat, la malaltia que més ha afectat el Masnou ha estat el còlera. Aquesta malaltia es transmet sobretot quan es beu aigua contaminada o es mengen aliments bruts, amb un bacteri anomenat

Vibrio cholerae. Els símptomes més comuns són diarrees molt abundants, vòmits i una gran pèrdua d'aigua del cos. Si no es tracta a temps, el còlera pot arribar a ser molt perillós i fins i tot mortal.

Gràcies a conèixer aquestes dades i els documents històrics, podem entendre més bé com han canviat les condicions de vida al Masnou i com les epidèmies van impulsar millores en la salut pública, com la instal·lació de metges, la neteja dels carrers, les normes d'higiene i les primeres mesures per tenir aigua potable.

ESCOLA MARINADA

IMPACTE DE LES EPIDÈMIES AL MASNOU

Durant el segle XIX i principis del XX, el poble del Masnou es va veure greument afectat per diverses epidèmies, principalment de còlera, verola, tifus i grip, amb un impacte especialment devastador entre les classes populars per la seva vulnerabilitat social i sanitària.

– El còlera va colpejar fortament en diversos episodis (1854, 1865, 1885), va causar nombroses morts (240 en només dos mesos de 1854) i va provocar la fugida dels habitants més benestants.

- Les mesures que es van implementar van ser:

- 28

- **Prevenió a llarg termini:** es proposaren serveis mèdics fixos, creació d'un asil i brigades d'infermeres, i a partir de 1900 es va establir un servei de vacunació gratuït contra la verola. I el 1872 es construeix la Casa Benèfica del Masnou. Aquesta institució va tenir un paper rellevant en l'atenció sanitària i social, especialment durant els brots epidèmics posteriors.

Aquestes mesures, tot i que sovint eren insuficients per la manca de recursos i personal, foren fonamentals per millorar les condicions sanitàries i contenir els brots epidèmics al llarg del temps.

CONCLUSIONS

Conèixer les epidèmies que han afectat el Masnou al llarg del temps és important, perquè ens ajuda a entendre com era la vida abans, quines dificultats sanitàries tenia la població i com es feia front a les malalties en èpoques en què no hi havia tants recursos mèdics com ara.

En aquells temps, no hi havia hospitals ni centres de salut propers, molts pobles no tenien metge fix, i les condicions d'higiene eren molt precàries: l'aigua sovint no era potable, els carrers eren bruts, i els habitatges eren petits i mal ventilats. Davant d'una epidèmia, la població havia de reaccionar com podia, amb les eines i els coneixements que tenia. Això ens mostra la seva manera de viure, els costums, i també les pors i creences d'aquella societat.

A més, estudiar aquestes epidèmies ens permet veure com han anat canviant les coses: moltes de les millores en salut pública (com el clavegueram, l'arribada de metges al poble,

ESCOLA MARINADA

la creació de normatives d'higiene o l'educació sanitària) van sorgir com a resposta a aquestes crisis. És a dir, les epidèmies van fer veure als governs i a la població que calia actuar per protegir la salut de tothom, i això ha tingut conseqüències positives que encara avui notem.

Tot i que ens pot semblar que aquestes epidèmies van passar fa molt de temps i que ja no tenen res a veure amb nosaltres, formen part de la història del Masnou. Ens expliquen d'on venim, com ha evolucionat el poble i què hem après com a societat. A més, ens recorden que la salut pública és una responsabilitat compartida, i que conèixer el passat ens pot ajudar a estar més preparats per al futur.

Per tot això, estudiar les epidèmies és una manera de conèixer millor el nostre entorn, valorar el que tenim ara i entendre com s'ha construït la vida al Masnou al llarg del temps.

El Masnou, les drassanes del Maresme

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Bergantí. Curs 2024-2025

Reconstrucció en 3D de les antigues drassanes del Masnou de mitjan segle XX.

JOSEP R. CASALS. MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU

INTRODUCCIÓ

Les drassanes del Masnou van ser molt importants dins de la comarca del Maresme.

El fet que la nostra escola porti el nom d'un dels vaixells construïts aquí, el bergantí, va fer que ens decantéssim per investigar sobre aquest tema, sobre el lloc on es construïen i sobre els capitans que els pilotaven i, en concret, a la vila del Masnou.

EL MASNOU ABANS I DESPRÉS DE LES DRASSANES

Al segle XVIII es va crear el districte marítim del Masnou, el qual tenia com a cap de districte la nostra vila. El seu abast incloïa els termes municipals de Tiana, Alella, Teià, Premià i Vilassar. Montgat encara era un veïnat de Tiana. El Masnou ho era de Teià. Premià de Mar ho era de Premià (de Dalt). I Vilassar de Mar ho era de l'actual Vilassar (de Dalt).

El districte marítim del Masnou pertanyia a la província marítima de Mataró, que comprenia el tros de costa que va de Montgat a Tossa de Mar. El fet que el Masnou, sent encara un veïnat de Teià, tingués la seu d'un districte marítim ja ens diu que la seva marina era important.

En la primera reunió del Ple municipal, el 25 d'octubre de 1825 es va autoritzar els masnovins per establir «bayle» (batlle) i un ajuntament independent. Així, el primer batlle va ser Marià Rosell, que va jurar el càrrec el 31 d'octubre de 1825 a la rectoria. Uns anys més tard, el 1840 i el 1846, la vila va créixer perquè el veïnat d'Alella de Mar es va segregar del d'Alella i es va incorporar al Masnou.

La part que s'independitzà fou el nucli central actual, que va prendre la parròquia com a centre i tirant cap a llevant i cap a ponent, així com el barri de pescadors d'Ocata. A mitjans del segle XIX, els habitants del Masnou ja arribaven aproximadament als quatre mil. Era el segle d'or de la marina mercant del Masnou, i els seus capitans i vaixells eren ja força nombrosos. Cap a finals de segle, els capitans van arribar quasi als vuit-cents i el nombre d'embarcacions passava de les quatre-centes.

PARLEM DE LA NOSTRA MARINA

La marina de vela del Masnou fou una de les més importants del Maresme, i foren famosos els seus capitans de marina mercant, que van recórrer totes les mars del món. El comerç amb Amèrica s'inicià al segle XVIII, però la gran esplendor marítima fou al llarg del segle XIX. Així doncs, la plenitud de les drassanes se centra en aquest període de temps i, per tant, dins de la jove vila del Masnou.

Entre els anys 1865 i 1895 hi hagué, en actiu, al Masnou, alhora, uns tres-cents vaixells i, concretament l'any 1876, els vaixells masnovins que hi havia en actiu eren dos-cents.

La vila del Masnou bullia d'activitat en aquells temps i entre tots els negocis sobresortien els que es dedicaven a la marina de vela. Hi havia quatre drassanes, distribuïdes al llarg de la platja, on treballaven els mestres d'aixa.

LES DRASSANES

En aquestes drassanes es construïren unes trenta-vuit naus de la dita carrega d'Amèrica, més les que feien el servei de cabotatge. Pot semblar poc si ho comparem amb els més de quatre-cents vaixells propietat de masnovins, o comandats per ells, però hem de tenir en compte que el procés de construir vaixells era llarg.

Cal fer esment dels mestres d'aixa que hi va haver a les nostres quatre drassanes, dels quals no sempre sabem els noms. Els Colomer-Curell eren mestres d'aixa a les nostres drassanes. La drassana on treballaven era la que hi havia enfront de la plaça de la Llibertat i vivien a la mateixa plaça. Els deien de Can Corbes, ja que la seva feina bàsica era corbar les fustes que configurarien el casc dels vaixells.

De boters, molt necessaris no sols per al transport de vi, sinó també d'altres mercaderies, n'hi havia quatre a mitjans del segle XIX.

De calafats, que eren els encarregats de calafatejar els nous vaixells sorgits de les drassanes, se'n compten també quatre.

De fàbriques de veles, a mitjans del segle XIX, n'hi havia dues. El 1841 es va fundar la de Josep Sensat, el Vapor Sensat, que durà fins al 1883, quan es va fusionar amb la de Gerard Estapé, que existia des del 1851. Des d'aleshores i fins a la seva desaparició, el 1989, tot i canviar de propietaris i noms, es va conèixer popularment com a Can Xala. El 1877 fou creada la de la família Maristany, coneguda com a Cal Soberano.

El procés

El llançament és l'acció d'avarar la nova nau, des de la drassana fins al mar. Era una operació delicada i calia calcular bé el pes de la nau, la resistència dels materials, els possibles accidents, etc. El treball de força temps podia anar-se'n en orris en un no res.

Es feia per mitjans mecànics, moguts a força de braços, per una mena d'escala de fusta, per on lliscava l'anguila on reposava la nau. Quan es tenia tot preparat, el cap de la drassana cridava: «Vara!» Aleshores començaven a fer voltar els grills i era empesa l'anguila, mentre dues fileres d'uns cinquanta homes estiraven cordes llargues i gruixudes, que abraçaven el cos de la nau, en direcció a mar per ambdós costats. Primer anava a poc a poc, i després agafava més empenta, fins a arribar a la platja i, finalment, al mar, on s'endinsava a l'aigua enmig d'onades. Hi havia diverses maneres d'avarar un vaixell: arborats del tot, a mig arborar o sense cap pal. Abans, però, d'aquesta operació, calia telegrafiar a Barcelona perquè enviessin un remolcador per traslladar-lo fins al seu port, on s'acabava la feina, com ara completar l'arboradura, folrar de coure l'obra viva, pintar l'obra morta i proveir-lo de la resta d'aparells necessaris, com àncores, cabrestant, material de salvament, etc.

Donar l'empenta era una operació que es feia un cop enllestida la nau i abans de salpar en el seu primer viatge. Hi participaven tant el capità com la resta de mariners, així com les seves famílies. Tots plegats es reunien a bord en un àpat que es feia a coberta. Un cop acabat, els convidats tornaven a terra, mentre els tripulants es preparaven per a la primera travessia.

Escoles de nàutica

La nostra vila tenia dues escoles de nàutica. La primera era privada i fou fundada l'any 1860 pels germans Josep i Jaume Villà, i era coneguda popularment amb el nom d'Estudi de Vilassar, per la procedència dels germans Villà. Aquesta escola disposava d'una fragata en miniatura anomenada *Masnou*, per instruir els alumnes. Anys més tard, el consistori va sol·licitar tenir-ne una de pública, la qual es va dir Escola Lliure de Nàutica, creada el 9 de febrer de 1875, però hagué de tancar al cap de pocs anys, el 23 de novembre de 1881, a causa de la decadència de la navegació de vela.

ELS VAIXELLS

Bergantí

Aquest tipus de vaixell era el més utilitzat a Catalunya i el més estimat pels seus capitans. Es caracteritzava per ser un vaixell ràpid i manejable. Aquesta mena d'embarcacions no superaven les 600 tones i tenien una gran superfície vèlica.

El bergantí va ser utilitzat generalment com a vaixell mercant i va ser dels vaixells més utilitzats a l'hora de comerciar amb Amèrica durant el segle XIX.

Eren velers amb un aparell força complicat. Habitualment, la seva arboradura estava composta per dos pals, el pal trinquet i el pal major. Aquest últim també incorporava una botavara amb la seva vela cangrea. En la posició de proa tenien el bauprès, necessari per poder hissar els flocs i la vela d'estai.

Pollacra

Vaixell de vela de dos pals, d'una o dues peces, sense encreuar i sense cofes, amb vergues, aparellats com els dels bergantins.

Pollacra barca: Vaixell de vela de tres pals, el trinquet i el major de pollacra, i el de mitjana de goleta.

Pollacra goleta: Vaixell de vela de dos o tres pals, el trinquet de pollacra, de dues peces i amb vergues, i el major i el de mitjana de goleta.

Quadre de la pollacra *Constancia*, del capità Joan Mirambell Bertran.

MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU, M-693

ELS NOSTRES CAPITANS

Oficials del vapor correu *Alfonso XII* a bord, el 1891.

AMM, 19303

La marina mercant del Masnou arrenca al segle XVIII, però fou al segle XIX, segle d'or de la marina de vela catalana, quan el Masnou va arribar a tenir més de quatre-cents vaixells de la dita carrera d'Amèrica, i que foren comandats per quasi vuit-cents capitans. Tants eren els capitans per una població a l'entorn de 4.000 ànimes, que deien que, més que un poble, el Masnou era una «república de marins».

Salvador Maristany i Sensat, àlies *Isard* (el Masnou, 9 de novembre de 1853 - el Masnou, 19 de març de 1915) fou un capità de vaixell català.

Fill d'Agustí Maristany i Isern, també capità de vaixell. Va estudiar a l'Escola de Nàutica del Masnou. Després va continuar els seus estudis a Tolosa de Llenguadoc i a l'Escola de Nàutica de Barcelona (1870). Va ser pilot de derrota

a la pollacra *Modesta* durant els anys 1875 i 1878, tot just abans de ser nomenat capità de la corbeta *Pablo Sensat*, càrrec que va exercir fins al 1884. En aquesta data es va establir a Amèrica per actuar de guia per a la comissió espanyola que inspeccionava les obres del canal de Panamà.

Jaume Bertran i Estapé (el Masnou, 19 d'abril de 1860 - el Masnou, 27 de gener de 1946) fou un capità de vaixell de la marina mercant i cronista català.

Fill de Pau Bertran i Maristany, capità de vaixell, i de Dolors Estapé. Tingué el bergantí *Amalia* com a vaixell familiar, en el qual va desenvolupar la seva carrera, en companyia del seu pare, Pau Bertran i Maristany, el seu oncle, Grau Bertran i Maristany, i el seu cosí germà, Grau Bertran Estapé (tots capitans de cal Gerro). Després també fou oficial primer de la Secretaria de l'Ajuntament del Masnou, jutge de pau i cronista de la vila.

Retrat de Jaume Bertran i Estapé.

M. MATORRODONA. AMM, FONS JOSEP IGNASI BERTRAN GURRI, 32486

Joan Mirambell i Bertran (Ocata, el Masnou, 27 de febrer de 1796 - el Masnou, 1862) fou un mariner i capità.

Nascut al barri mariner d'Ocata i batejat l'endemà a la parròquia de Sant Martí de Teià, era fill de Salvador Mirambell, conegut familiarment com *Joan Xic*, pescador, i Rosa Bertran. Conegut per restablir la ruta comercial a l'Uruguai després de la independència d'Espanya amb aquest país.

Salvador Millet i Pagès (el Masnou, 15 de febrer de 1852 - el Masnou, 1915) fou un mariner català.

Era germà del músic Lluís Millet i Pagès i de Joan Millet i Pagès, ambdós molt lligats a l'Orfeó Català. Va estudiar a l'Escola de Nàutica de Barcelona i va seguir la carrera de pilot de vaixells. Va viatjar amb freqüència a Amèrica.

Posteriorment, va dedicar set anys al servei de la Companyia Transatlàntica, i va cobrir la ruta de les Filipines.

Pere Millet i Sust (Tossa de Mar, 1809 - el Masnou, 1892) i **Francesc Millet i Sust** (el Masnou, 1824 - Barcelona, 1904), de Can Fita, foren dos grans *caphorniers*, ja que, a bord del seu bergantí *Caupolicán*, aconseguiren la gran proesa de travessar dotze cops amunt i dotze de retorn el temible cap d'Hornos, al sud del continent sud-americà, lloc on conflueixen els dos grans oceans i on hi ha corrents fortíssims, mar molt grossa, així com molt fred i grans esculls de roques i icebergs. Abans de la proesa al cap d'Hornos, ja havien assolit una experiència considerable a la mar, en viatges a l'Havana i als Estats Units, des de Marsella, Gènova i Esmirna, amb la seva pollacra *Amaltea*.

Bonaventura Millet i Bosch, àlies *Tetus* (el Masnou, 1811 - Barcelona, 1894), amb la seva pollacra *Isabelita* va vèncer la resta de competidors i arribà primer a Amèrica, amb els primers vint bocois de vi català a bord. Diem vencent els competidors perquè eren uns quants els vaixells carregats de vi que esperaven, des de Gibraltar, que la mar fos propícia per emprendre el viatge, però la perícia i el coneixement del nostre capità feren que fos el primer a sortir i a arribar, de manera que té l'honor de constar en aquesta mena de rècord.

Relleu al·legoria a la nàutica de la façana de la casa de la vila.

RAMON BOADELLA

Les entitats culturals del Masnou

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Ferrer i Guàrdia. Curs 2024-2025

Nens al pati de butaques del teatre de La Calàndria, als anys cinquanta.

TERESA TORRES. AMM, 13090

INTRODUCCIÓ

Aquest treball tracta sobre quatre entitats molt importants per al municipi del Masnou: el Casino, el Casinet, l'Orfeó Masnoví i La Calàndria. Són entitats culturals que han tingut un paper fonamental en la vida social, artística i històrica del poble durant molts anys.

A la visita que vam fer a la sala de plens de l'Ajuntament –que formava part de les activitats del Consell Municipal d'Infants–, la nostra classe va triar per votació investigar el Casino. Com a suggeriment de l'alcalde vam incorporar-hi també les altres entitats culturals que es van crear durant la mateixa època: el Casinet, La Calàndria i l'Orfeó. Vam trobar aquesta informació cercant a Internet, en llibres de l'Arxiu Municipal i parlant amb familiars. Ens va cridar l'atenció com aquestes entitats, tot i ser molt diferents, han ajudat a construir la identitat del Masnou.

Hem triat aquest tema perquè creiem que conèixer la història d'aquestes entitats ens ajuda a entendre com vivien abans els nostres avis i àvies, i perquè encara avui són importants.

Els objectius d'aquest treball són:

- Descobrir la història d'aquestes quatre entitats emblemàtiques.
- Comprendre com van influir en la vida dels masnovins i masnovines.
- Reflexionar sobre com aquestes entitats han ajudat a construir el Masnou actual.

CONTEXT HISTÒRIC

Abans de la creació de les entitats que hem estudiat, la vida al Masnou era molt diferent. Les quatre entitats que hem investigat es van fundar entre finals del segle XIX i la primera meitat del segle XX. Durant aquella època, el Masnou era un poble petit, amb menys de 5.000 habitants. La gent vivia principalment de la pesca, el comerç marítim i l'agricultura.

Durant aquesta època, a Catalunya i el Masnou es van viure grans canvis. Durant la Restauració, Catalunya es va industrialitzar ràpidament, amb moviments obrers importants. Al Masnou va créixer l'activitat marítima i industrial, i es va desenvolupar l'arquitectura modernista.

Amb la Segona República, Catalunya va recuperar l'autonomia i hi va haver moltes reformes socials. Durant la Guerra Civil, el Masnou va donar suport a la República, va viure col·lectivitzacions i va patir bombardejos.

Després de la victòria franquista el 1939, es va imposar una dictadura que va reprimir la cultura catalana, va eliminar l'autonomia i va provocar una crisi econòmica. Al Masnou, es van viure anys de repressió i pobresa, però cap al 1960 va començar una lenta recuperació econòmica i urbanística.

LES ENTITATS CULTURALS

El Casino

El Casino del Masnou és una entitat cultural, social i esportiva. Era un lloc reservat a les classes altes, amb balls, teatre i activitats culturals. L'edifici, obra de l'arquitecte Bonaventura Bassegoda, combina estils gòtic, neoclàssic i modernista, amb espais destacats com la rotonda i el teatre. Fundat el 1876 com a entitat cultural, primer va estar en un altre edifici. L'any 1902, el Casino es va instal·lar al mas Fontanills per iniciativa de Pere Guerau Maristany, comte de Lavern. Entre 1902 i 1904, el mas fou reformat: es va enderrocar la torre de guaita, s'hi afegiren sales de joc, una rotonda i un teatre amb decoració neoclàssica i romàntica, que conserva tribunes, balconades i detalls modernistes.

Envelat al Casino, anys vint.

MANUEL SENDRA. AMM, 4796

Grup d'homes asseguts a l'exterior del Casino, anys vint.

AMM, 4804

L'edifici actual combina elements gòtics, neoclàssics, modernistes i eclèctics. Destaquen les baranes de ferro forjat, làmpades modernistes i el reixat del jardí, amb decoració vegetal i formes sinuoses pròpies del Modernisme.

Entre els presidents destacats de l'entitat hi ha Martí Cabús i Matamala, Santiago Estapé i Pagès i Pere Sust Estapé.

Amb la reforma de 1918, es va consolidar com a societat recreativa. Actualment, el Casino manté la seva vitalitat amb festes, aniversaris i activitats culturals i esportives com futbol i pàdel.

El Casinet

El Casinet, fundat el 1881 pels liberals Pau Ferrer Casals i Francesc Maristany García, per promoure la convivència i l'oci evitant la política i la religió. L'edifici antic era al fons de la plaça de la Llibertat i ja no existeix. L'edifici actual, construït l'any 1952, va ser comprat per l'Ajuntament del Masnou

l'any 2005. Té una planta rectangular, gran alçària i façanes amb esgrafiats geomètrics i relleus, obertes a la plaça de la Llibertat i al carrer de Barcelona. Actualment, és un espai cultural clau que, des de 1982, acull exposicions d'art i dona suport als artistes locals.

Plaça de la Llibertat i l'antic edifici del Casinet, a principis del segle XX.

ÀNGEL TOLDRÀ VIAZO. AMM, 14614

L'Orfeó Masnoví

L'Orfeó Masnoví era un cor fundat al Masnou el 1928 amb el suport de Lluís Millet i Pagès. El seu primer concert tingué lloc al Centre Coral Unió Masnovina, entitat de la qual depenia. Dirigit inicialment per Martí Cabús i després per Jaume Sampera, el cor destacava per la seva participació en esdeveniments com la trobada d'orfeons a Montjuïc i la benedicció de la seva senyera el 1930. Va arribar a tenir 130 membres i va actuar al Masnou i altres llocs, com Banyoles.

Tot i desaparèixer el 1934, es va reactivar el 1946 sota la direcció de Jaume Sampera i Jordi Mora. El 1947, Lluís Maria Millet en fou nomenat soci honorari. El 1949 celebraren un gran concert amb 90 cantaires. El 1952 es decidí dissoldre l'Orfeó per motius econòmics.

Orfeó Masnoví, anys deu.

AMM, 4850

La Calàndria

La Calàndria és una entitat cultural del Masnou fundada el 1907, tot i que el seu cor es va crear el 1898. El nom prové de l'ocell cantaire *calàndria*, que figura al seu escut. Inicialment vinculada al Centre Coral Unió Masnovina, se'n va separar per discrepàncies i es va fundar una nova societat coral dirigida per Gerard Maristany i Maristany, que va absorbir el Circ de Masnou, situat al mateix lloc on ara hi ha el cafè de l'entitat.

El 1907 es va crear una mútua d'auxili de salut, i el 1914 s'hi va instal·lar un cinema, encara en funcionament. L'espai acollia habitualment espectacles, festivals benèfics, actes polítics i repartiments de premis. El 1925 es van comprar i reformar els locals. El 1930 comptava amb uns 1.000 socis, que van baixar a 522 el 1943. El 1951, l'edifici original fou enderrocat i reconstruït.

La mutualitat es va transformar entre 1992 i 2006 en Mutualitat de Previsió Social i, finalment, en Fundació Privada La Calàndria, oficialitzada el 26 de gener de 2006 després de dissoldre la mutualitat i transferir-li el patrimoni.

Dibuix de l'antic edifici de La Calàndria.

DELHORT: AMM, 18969

Públic al cinema La Calàndria, anys seixanta.

AMM, 13164

IMPACTE I TRANSFORMACIONS

Aquestes entitats van transformar la vida quotidiana del Masnou. El Casino es va convertir en un lloc per a la gent benestant, on es feien balls, òperes i obres de teatre. Va tenir molta influència social i política.

El Casinet va ajudar a fer créixer la vida artística del poble, i donava espai a exposicions i a representacions culturals. Encara avui a l'edifici s'hi fan activitats artístiques.

L'Orfeó va unir moltes persones a través del cant i va fer créixer la cultura musical del poble. Tot i que va desaparèixer, va deixar un llegat musical important i va demostrar com la cultura pot unir la gent fins i tot en moments difícils, com la Guerra Civil o la dictadura.

La Calàndria va portar el cinema al poble i va obrir la porta a noves formes d'entreteniment i cultura. Va ser un lloc on les famílies es trobaven per veure pel·lícules i gaudir de les arts escèniques. La seva evolució mostra com el poble s'ha anat modernitzant.

A més, totes aquestes entitats han ajudat a preservar la identitat del poble i han fet del Masnou un lloc més viu, artístic i participatiu.

REFLEXIÓ FINAL

Aquestes quatre entitats no només formen part de la història del Masnou, sinó que són un reflex de com el poble ha canviat i ha crescut. Han passat moltes coses al llarg dels anys –guerres, dictadures, canvis socials...–, però aquests espais han estat sempre llocs de trobada, de cultura i de convivència.

Avui dia, encara podem gaudir del Casino, del Casinet i de La Calàndria, i podem recordar amb orgull l'existència de l'Orfeó. Són una mostra que la cultura i la comunitat són essencials per construir un poble viu i cohesionat.

Per tot això, creiem que estudiar aquestes entitats ens ajuda a entendre millor qui som com a poble i per què és tan important cuidar i mantenir viva la nostra història.

Les transformacions urbanes del Masnou

Alumnes de 6è A de primària d'Escolàpies El Masnou. Curs 2024-2025

Vista de la platja i el mercat als anys cinquanta.

TERESA TORRES. AMM, 13057

INTRODUCCIÓ

En aquest projecte hem treballat algunes de les transformacions urbanes que ha viscut el Masnou al llarg del temps: l'actual plaça Nova de les Dones del Tèxtil, l'antic escorxador, l'antic Mercat Vell i l'Escola Escolàpies.

Aquest projecte el vam trobar molt interessant perquè ens ha ajudat a entendre com el nostre poble ha anat canviant amb el pas del temps, i també perquè hem descobert què hi havia abans.

Importància d'aquests indrets per al poble del Masnou:

1. **L'entorn de la Dogi i les antigues fàbriques tèxtils:** Van ser molt importants, perquè van donar feina a molta gent del poble durant molts anys.
2. **La plaça de les Dones del Tèxtil:** Aquesta plaça actual ens recorda totes les dones que treballaven a la indústria tèxtil.
3. **L'antic escorxador, actualment el Mercat Municipal:** Abans aquí s'hi mataren animals per poder menjar carn. Ara és el mercat on la gent pot comprar menjar fresc, com carn, peix, fruita i verdura.
4. **L'antic Mercat Vell, actualment plaça del Mercat Vell:** Aquest espai abans servia per vendre aliments, com fruita, verdura i altres productes. Ara és una plaça on es fan activitats i on es pot passejar.
5. **L'Escola Escolàpies:** És una de les escoles del poble on els nens i nenes del Masnou i els pobles del voltant van a aprendre cada dia per poder arribar a ser adults responsables.

Objectius del projecte:

1. Conèixer la història urbana del Masnou i entendre com han canviat alguns espais del municipi amb el pas del temps.
2. Treballar en equip, investigant, compartint idees i explicant el que hem après.

L'ENTORN DE LA DOGI I LES FÀBRQUES ANTERIORS, ACTUALMENT LA PLAÇA NOVA DE LES DONES DEL TÈXTEL

Cal Soberano

L'any 1877 es va construir una fàbrica anomenada Cal Soberano, també coneguda com a Maristany Hermanos. Allà, moltes dones treballaven teixint veles per a vaixells, sacs i lones.

La fàbrica Dogi

L'any 1954, un matrimoni anomenat Domènech i Giménez va començar una petita fàbrica tèxtil al carrer de Flos i Calcat. Als anys seixanta, van traslladar la fàbrica a l'espai on abans hi havia hagut Cal Soberano. Aquesta nova fàbrica, anomenada Dogi, es dedicava a fer teixits per a roba interior i banyadors. Amb el temps, la fàbrica va créixer molt i va ocupar tot l'espai fins a l'any 1985. L'any 2008, la fàbrica Dogi es va traslladar i després va tancar.

Antiga fàbrica de Cal Soberano, a principis del segle XX.

AMM, 13739

Façana de la Dogi, el 1967.

AMM, 18565

Naixement de la plaça Nova de les Dones del Tèxtil

Després del trasllat de la fàbrica Dogi, l'espai va quedar buit durant uns anys. L'any 2019, l'Ajuntament del Masnou va decidir fer-hi una nova plaça per al poble. La van anomenar plaça Nova de les Dones del Tèxtil, en homenatge a totes les dones que havien treballat a les fàbriques tèxtils del poble.

Fotografia actual de la plaça Nova de les Dones del Tèxtil.

JORDINA GUAL JANÉ

L'ANTIC ESCORXADOR, ACTUALMENT EL MERCAT

L'escorxador era el lloc on es portaven els animals per ser sacrificats.

L'any 1849 es va haver de moure l'escorxador de lloc, perquè es va construir el tren. Amb els anys, aquell escorxador va començar a tenir problemes, sobretot a l'estiu, perquè la carn es feia malbé.

El 1888 es van fer normes noves molt estrictes per sacrificar els animals i tot havia d'estar molt net.

El 1899 es va voler millorar l'escorxador. S'hi van fer obres, com posar-hi aigua potable, canviar-ne el terra, pintar-ne les parets i arreglar-ne portes i finestres.

L'any 1914 es va construir un nou edifici als afores del poble, però, amb el pas del temps, les normes van canviar i van veure que l'escorxador no les complia. Per això, cap als anys setanta del segle XX va deixar de funcionar.

Avui dia, al mateix lloc on hi havia l'escorxador, hi trobem l'actual Mercat del Masnou.

Antic escorxador, el 1986.

QUIRSE. AMM, 34322

Fotografia actual d'Edifici Centre.

JORDINA GUAL JANÉ

L'ANTIC MERCAT, ACTUALMENT PLAÇA DEL MERCAT VELL

L'any 1933 es va construir un edifici per al mercat, conegut ara com el Mercat Vell. Aquest mercat es va inaugurar el 1934 i estava situat al carrer de Barcelona, molt a prop de la platja. Tenia una gran teulada i l'espai era obert, sense parets que separessin les parades. Tot i que era útil per vendre aliments, tenia problemes: no hi havia gaire espai per descarregar els productes i estava just al costat de la carretera, cosa que hi dificultava l'accés.

L'any 1995, el mercat es va traslladar a un lloc nou, a l'Edifici Centre, on abans hi havia l'escorxador del poble. Aquest nou mercat és més modern i còmode per a tothom. El 2009, l'edifici antic del Mercat Vell es va enderrocar i s'hi va fer una plaça amb un aparcament soterrani i alguns habitatges.

Antiga plaça del mercat del Masnou a principis de segle XX.

AMM, 13552

ESCOLA ESCOLÀPIES EL MASNOU

El 6 d'abril de 1852, santa Paula Montal va arribar al Masnou amb la idea de crear-hi una escola perquè les nenes poguessin aprendre igual que els nens. A finals del segle XIX, l'escola ja tenia més de 300 alumnes.

Durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939), l'escola va ser confiscada i l'edifici va ser utilitzat com a hospital.

L'any 1940 es van reprendre les classes amb normalitat i l'escola es va anar recuperant a poc a poc.

A partir dels anys cinquanta, l'escola va créixer molt. S'hi van fer reformes importants: es va ampliar l'edifici, es van crear més aules i es van començar a fer activitats com gimnàstica, música i manualitats.

A partir del 1965, l'escola es va obrir també als nens i es va convertir en un centre mixt. Això va marcar un gran canvi, ja que va permetre que tots els infants del Masnou poguessin estudiar junts.

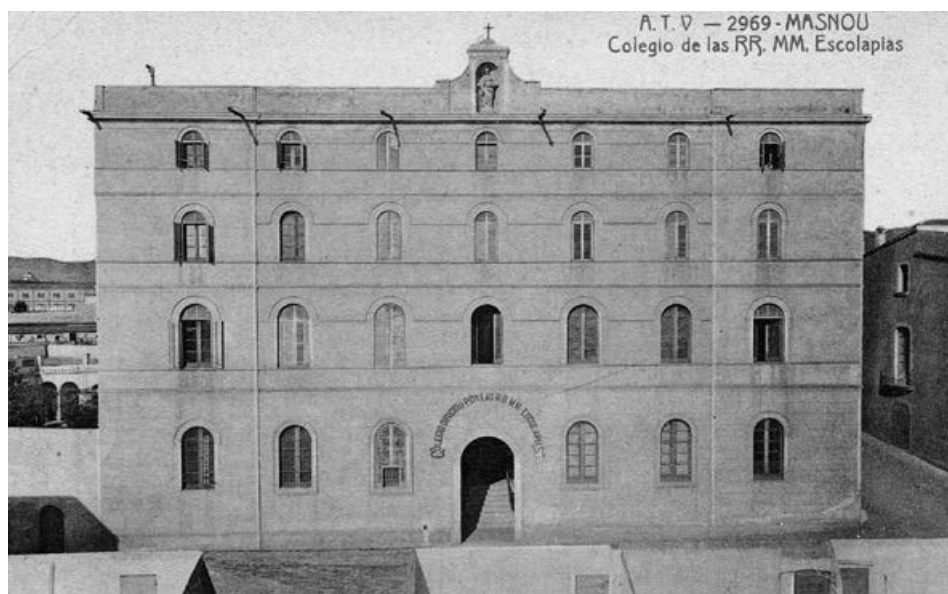
L'any 1966, l'arquitecte Pere-Jordi Bassegoda va dissenyar una ampliació de l'escola amb més aules per als alumnes.

Als anys setanta i vuitanta, s'hi van instal·lar laboratoris, una sala d'actes i es va començar a treballar amb nous mètodes pedagògics.

L'any 1996 l'escola va estrenar un edifici nou, el d'infantil.

L'escola va continuar canviant durant els anys noranta i primera dècada d'aquest segle. S'hi van introduir els ordinadors, es va crear una aula de música nova i es van reformar els patis per fer-los més segurs i agradables.

L'any 2021 s'hi va fer una nova reforma: es va remodelar l'entrada principal i es van obrir nous espais d'acollida.

Vista de l'escola, a principis de segle XX.

ÀNGEL TOLDRÀ VIAZO. AMM, 14643

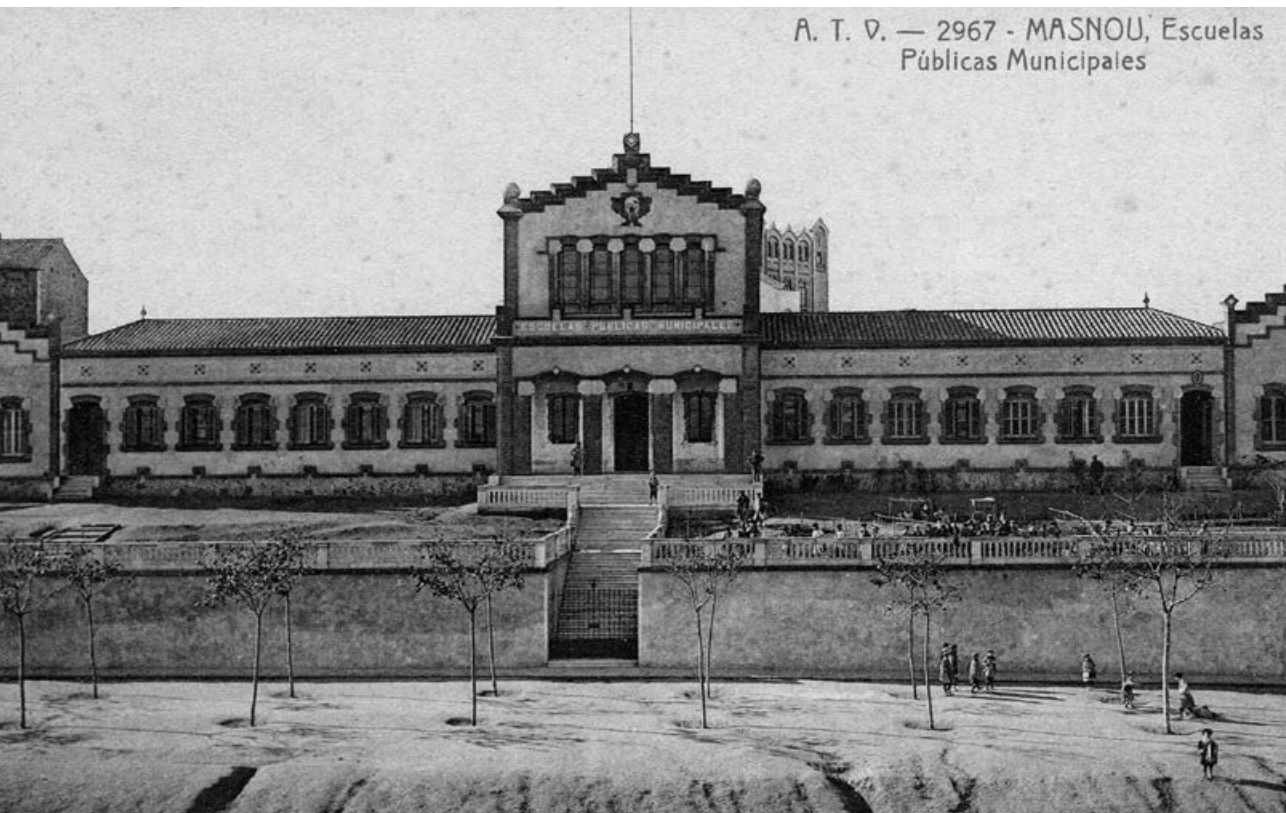
REFLEXIÓ FINAL

Després d'haver treballat aquest projecte, ens hem adonat que conèixer la història del nostre poble és molt important. De vegades passem per llocs com la plaça de les Dones del Tèxtil, el Mercat o la plaça de l'antic mercat i no sabem què hi havia abans. Ara sabem que aquests espais abans eren molt diferents i que, gràcies a la feina de moltes persones, el Masnou ha anat canviant i seguirà canviant.

Creiem que aquests llocs han ajudat a construir el Masnou actual, perquè han estat espais clau per a la vida del poble: llocs de treball, d'educació, de compra de menjar i de convivència. Si no haguessin existit les fàbriques, els mercats o les escoles, potser el Masnou no seria com el coneixem avui.

Escola Ocata: un patrimoni viu al cor del Masnou

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Ocata. Curs 2024-2025

Vista de l'Escola Ocata, a principis de segle XX.

ÀNGEL TOLDRÀ VIAZO. AMM, 14637

INTRODUCCIÓ

Som alumnes de l'Escola Ocata, una escola que forma part del patrimoni històric del nostre poble. Ens sentim molt afortunats de poder-hi aprendre i créixer-hi cada dia. Com a infants que en vivim el present, creiem que ningú millor que nosaltres per explicar-vos per què aquesta escola és tan important per al Masnou.

Situada al municipi del Masnou, l'Escola Ocata és un centre educatiu amb més de cent vint anys d'història. El seu nom, el seu edifici i el seu projecte educatiu formen part del patrimoni cultural i educatiu del poble. Ha acollit generacions d'alumnes i ha estat testimoni de grans canvis socials, mantenint sempre viva la seva essència.

Però l'Escola Ocata és molt més que una escola centenària. És una peça clau del teixit cultural, social i educatiu del Masnou. La seva trajectòria, plena d'anècdotes, transformacions i valors compartits, ha forjat una identitat pròpia que es manté viva i en evolució constant.

Amb aquest dossier volem convidar-vos a fer un recorregut per la seva història, posar en valor totes les persones que hi han deixat empremta i donar a conèixer els projectes que la fan única.

CONTEXT HISTÒRIC

L'Escola Ocata es va construir l'any 1905. Antigament, l'any 1903, les escoles públiques de la vila estaven situades en una casa arrendada a l'actual carrer de Jaume I. Aquest edifici no reunia les condicions mínimes indispensables. Com es pot llegir a les actes del Ple de 1902, era un lloc «con poca ventilación, excesiva humedad e incómoda y escasa luz; sin patios». L'alcalde proposa «de construir un edificio *ad hoc* para escuelas de niños y niñas, y habitaciones de los señores maestros». L'arquitecte encarregat del projecte va ser Bonaventura Bassegoda i Amigó, molt reconegut a l'època per les seves obres i el seu compromís amb l'arquitectura educativa. El lloc on es va construir l'escola no era casual: una gran aposta de l'Ajuntament del Masnou, que volia oferir una escola pública i gratuïta als infants del poble. L'edifici es va dissenyar pensant en l'ús educatiu i amb condicions saludables, amb molta llum i espais diferenciats.

ORÍGENS I EVOLUCIÓ DEL CENTRE

Una escola amb història: l'evolució de l'Escola Ocata

L'Escola Ocata es va construir en un moment de creixement demogràfic al municipi del Masnou que feia evident la necessitat d'un centre educatiu públic

digne i modern. Davant aquesta realitat, l'Ajuntament va fer una aposta valenta i progressista: impulsar una escola de nova planta amb criteris pedagògics innovadors i amb l'objectiu de garantir l'accés universal a l'educació.

El terreny triat per a la construcció de la nova escola era l'antic cementiri municipal i, abans d'iniciar les obres, es van traslladar tots els cossos al cementiri nou.

Des del primer dia, l'escola es va dedicar a l'educació primària pública, i sempre ha mantingut aquest ús.

Una arquitectura pensada per educar

L'edifici original constava d'una sola planta, amb aules àmplies i lluminoses i una distribució que separava nens i nenes, tal com dictava la normativa del moment. A la planta superior, s'hi van habilitar habitatges per als mestres, especialment per a aquells que venien de fora del poble. Aquesta estructura es va mantenir durant dècades, fins que, entre els anys quaranta i cinquanta, es van fer reformes per adaptar el pis superior a nous espais escolars i eliminar progressivament els habitatges.

De la separació de sexes a la coeducació

Inicialment, l'Escola Ocata no era mixta. Nens i nenes estaven separats tant a les aules com als patis, i fins i tot accedien al centre per portes diferents. L'organització també era diferenciada: hi havia un director per als nens i una directora per a les nenes, amb mestres assignats a cada grup. Aquesta separació es va mantenir durant molts anys, però, amb el temps, els canvis socials i pedagògics van portar a la transformació de l'escola en un centre mixt, tant en l'organització com en els valors educatius.

Transformacions pedagògiques

Al llarg de la seva trajectòria, l'Escola Ocata ha adaptat el seu projecte educatiu a les exigències del Departament d'Educació i als canvis de la societat. El model inicial, basat en la disciplina rígida i la memorització, ha donat pas a una educació basada en projectes, treball cooperatiu, dinàmiques globalitzades i la participació activa de l'alumnat.

Fa més de quinze anys, l'escola es va incorporar al programa Escoles Verdes, cosa que ha reforçat el compromís amb la sostenibilitat, el respecte per la natura, la convivència i l'educació emocional.

El pati, un espai en evolució

Un dels espais que ha reflectit més bé aquesta evolució és el pati. Al començament, era un espai petit i senzill, amb murs de separació per sexes. Amb el pas dels anys, i gràcies a l'esforç de mestres i famílies, el pati es va transformar en una pista per jugar.

L'any 2023, es va dur a terme el Projecte pati, una iniciativa participativa impulsada per tota la comunitat educativa i finançada per l'Ajuntament. Aquest projecte va suposar una transformació profunda del pati, que es va redissenar com un espai obert, creatiu, educatiu i inclusiu, adaptat a les necessitats dels infants del segle XXI.

ALUMNAT, MESTRES I EQUIPS DIRECTIUS

Des de l'inici, l'Escola Ocata ha acollit centenars d'infants cada curs. En general, ha estat una escola d'una sola línia, tot i que alguns anys puntuals hi ha hagut dues classes per nivell.

Els mestres de l'època vivien sovint a l'escola. A la planta superior hi havia petits habitatges on s'allotjaven el director i algunes mestres, ja que no sempre tenien una altra opció per viure-hi a prop. Els sous eren baixos, però hi havia una gran vocació. Amb el temps, aquests pisos van desaparèixer per donar lloc a nous espais escolars.

Durant aquests 120 anys, per l'Escola Ocata hi han passat molts mestres i diferents equips directius. Cadascú hi ha fet una feina molt important i ha ajudat a fer créixer l'escola amb les seves idees i dedicació. Tots hi han aportat una part que ha servit per construir l'escola que coneixem avui.

Per això, volem donar les gràcies a totes aquestes persones i a tota la comunitat educativa. Gràcies a elles, l'Escola Ocata continua sent especial i segueix escrivint la seva història, any rere any.

PERSONATGES DESTACATS QUE HAN PASSAT PER L'ESCOLA OCATA

– **Maria Canaleta**, una mestra molt estimada que va innovar en l'ensenyament i va apropar l'art a les aules.

Classe de nens de l'escola Ocata amb el mestre Frederic Bosch, el 1916.

AMM, 18492

Classe de nenes de l'Escola Ocata amb la mestra Maria Canaletas, el 1925.

AMM, 32183

- El seu fill, **Jordi Pericot i Canaleta**, va ser un escultor i artista reconegut que va col·laborar amb l'escola i va inspirar el projecte artístic.
- L'altre fill de Maria Canaleta, **Iago Pericot i Canaleta**, pintor i escenògraf.
- **Frederic Bosch i Dolors Torregrossa**: primers directors.
- **Rosa Sensat**, tot i que no va treballar directament a l'Escola Ocata, va influir molt, amb les seves idees pedagògiques, en la manera d'ensenyar de moltes escoles catalanes, inclosa aquesta.

TRETS CARACTERÍSTICS

L'Escola Ocata ens caracteritzem per ser l'escola pública més antiga del poble i pel nostre projecte artístic.

A l'escola, l'art no és només una assignatura, sinó una manera de viure l'escola, forma part del nostre dia a dia. Tenim un projecte artístic que ens fa singulars i ens ajuda a mostrar la nostra tasca. Fem projectes globalitzats que fomenten el desenvolupament de la creativitat i les diferents habilitats. Alguns exemples són: l'exposició a la Casa de Cultura, el projecte d'emprenedoria i la rua per Sant Jordi amb el ball de gegants.

A l'escola hi ha tres personatges importants: el drac, la gegantona i el Cavaller del Lluç.

L'any 2004, es va començar a construir el primer drac amb ampolles de plàstic. Més tard es va modificar per poder treure'l a la rua, i se li va fer el tronc amb estovalles i el cap amb caixes de cartró. Uns anys més tard, l'alumnat d'I5 va dissenyar la Mariona, la nostra gegantona.

Finalment, tenim el capgròs Cavaller del Lluç, anomenat així perquè porta un casc amb un lluç, ja que som una escola d'un poble mariner.

REFLEXIÓ FINAL

Totes les escoles són importants al Masnou, però l'Escola Ocata està situada en un edifici històric, singular i amb una llarga trajectòria. Diferents generacions de masnovins i masnovines han estudiat entre aquestes parets.

L'Escola Ocata és molt més que un edifici centenari: és una part viva de la història del Masnou, un espai on s'han format generacions d'infants i on s'han construït vincles, valors i projectes que han deixat empremta al poble.

Al llarg dels anys, l'escola ha sabut adaptar-se als canvis, i ha mantingut sempre el compromís amb una educació pública, inclusiva i de qualitat. El seu patrimoni no és només arquitectònic o històric, sinó també humà i pedagògic, gràcies a l'esforç de mestres, famílies, alumnat i tota la comunitat educativa.

Amb aquest dossier hem volgut posar en valor la trajectòria de l'Escola Ocata, recordar les persones que han contribuït a fer-la créixer i mostrar com el passat i el present es troben cada dia entre les seves parets. Mirant enrere, ens adonem de tot el que hem construït. Mirant endavant, sabem que encara queda molta història per escriure. Perquè l'Escola Ocata no només forma part del patrimoni del Masnou, sinó també de la nostra vida.

Dibuixos de l'edifici de l'escola fets per l'alumnat. ESCOLA OCATA

Personatges rellevants en la història del Masnou

Alumnes de 6è C de primària d'Escolàpies El Masnou. Curs 2024-2025

MIQUEL VILLÀ I BASSOLS

Miquel Villà i Bassols va ser un pintor molt famós. Representava el fauvisme, moviment que dona una gran importància a l'ús dels colors purs i brillants. Va néixer el 15 de febrer de 1901 a Barcelona i va morir el 25 d'agost de 1988 al Masnou, als 87 anys. Va marxar el 1922 a París i va viatjar per Europa i Amèrica. Va tornar el 1930 i va participar en les exposicions de primavera de Barcelona del 1933, 1934 i 1935. Va fer un munt d'exposicions i va guanyar molts premis.

Rellevància:

El pintor Miquel Villà va ser rellevant per ser descendent dels mestres Villà, que havien fundat l'Escola de Nàutica del Masnou. Algunes de les seves pintures estaven inspirades en pobles del Maresme com el Masnou. L'any 1961, l'Ajuntament del Masnou posà el seu nom a un carrer (carrer del Pintor Villà) i el 1985 va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya.

Miquel Villà pintant, 1960.
PROCEDÈNCIA: ANTONIO URRUTIA

Quadre Carrer Mestres Villà, 1988.
COL·LECCIÓ: ANTONIO URRUTIA

SALVADOR MARISTANY I SENSAT

Va néixer al Masnou el 9 de novembre de 1853 i va morir el 19 de març de 1915 al Masnou. Va ser un capità de vaixell català, igual que el seu pare. Va ser capità de la corbeta *Pablo Sensat* i va fer diversos viatges als mars de la Xina, l'Índia i el Pacífic. El 1890 és nomenat inspector general de navegació de la Companyia Transatlàntica. La casa pairal que tenien els primers Maristany estava situada al Camí Ral, a l'actual carrer de Barcelona, al costat de l'edifici del Casinet.

Impacte i transformacions:

El cognom Maristany es va estendre tant que hi va arribar a haver més de cent capitans Maristany. Per diferenciar-se van formar 44 branques diferents. Salvador Maristany va fer de guia a la comissió que revisava la difícil construcció del canal de Panamà, un canal de navegació que va permetre la unió entre l'Oceà Atlàntic i l'Oceà Pacífic. A la Guerra de Cuba li encarregaren portar menjar a les tropes i va anar a bord del *Montserrat*. Aquest vaixell és el que es feu famós per l'havanera *El meu avi*, cantada encara avui en dia.

Retrat del capità Salvador Maristany Sensat.

AMM, 32605

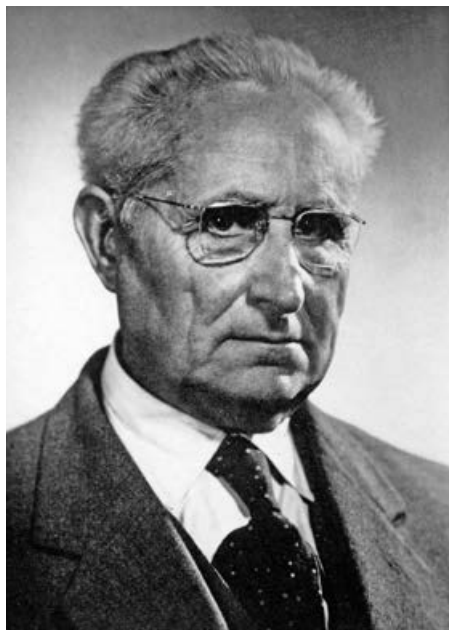
El capità Salvador Maristany Sensat al setge d'Avellaneda, l'Argentina, el 1880.

AMM, 32604

JOAQUIM CUSÍ I FURTUNET

Va néixer a Llers, el 3 de maig de 1879, i va morir a Barcelona, el 21 de maig de 1968. Va acabar els estudis el 1911. Va desenvolupar la preparació d'una pomada oftàlmica que va tenir una àmplia difusió i li va permetre crear, a Figueres, una empresa farmacèutica familiar especialitzada en productes oftàlmics. El 1925 traslladà aquesta empresa al Masnou. Va ser alcalde de la vila entre 1930 i 1931. El 1915 va fundar els Laboratoris del Nord d'Espanya, els quals, després de la seva mort, van rebre el nom de Laboratoris Cusí. Els va dirigir amb el seu cosí Rafael Cusí.

Els Cusí Furtunet van ser: Joaquim Cusí, el seu germà Carles i el seu cosí Rafael. Els dos primers no sols hi establiren els laboratoris, també les seves cases. Joaquim es va quedar al Mas Antic i Carles es va construir la casa anomenada Bellamar, dins els mateixos terrenys.

Retrat de Joaquim Cusí, el 1952.

AMM, 34556

Impacte i transformacions:

Els Laboratoris Cusí van tenir a càrrec una gran quantitat de treballadors, amb un paper destacat per part de les dones. Arribaren a ser líders del sector oftalmològic a l'Estat espanyol.

L'edifici dels Laboratoris Cusí està protegit com a bé cultural d'interès local. Les instal·lacions compten amb laboratoris d'investigació on s'elaboren productes quirúrgics i farmacèutics per millorar la qualitat de vida de les persones.

El 1995 els Laboratoris Cusí passen a ser propietat del grup Alcon i el 1997 es va incorporar a les instal·lacions el Museu Cusí de Farmàcia, que va ser cedit per la família el 1997 a la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya, perquè, juntament amb l'empresa Alcon Cusí, tingués cura del seu manteniment i la seva difusió.

Vista dels Laboratoris Cusi als anys trenta.

FREYTA. AMM, 18615

L'any 2011 el grup Novartis adquireix Alcon i l'any 2020 ven la planta de producció del Masnou a Siegfried, que és l'empresa que se'n fa càrrec actualment.

JORDI PERICOT I CANALETA

Va néixer el 16 de novembre de 1931 al Masnou en un entorn familiar culte i avançat, abraçà ben aviat les causes del progrés i de la internacionalització. Es va llicenciar en filosofia a Barcelona, en llengua francesa a Tolosa i es doctorà a Barcelona. Ha estat un important professor universitari i un gran pedagog per als seus alumnes. Va ser director de l'Escola Elisava (1968), catedràtic de la Universitat Autònoma, la Universitat de Barcelona (1980) i la Universitat Pompeu Fabra (1991-2001). En aquesta darrera universitat també va ser vice-rector i professor emèrit. Gran artista, basat en el cinetisme. Ell diu: «L'art cinètic és un corrent artístic basat en l'estètica del moviment i la realitat.»

Impacte i transformacions:

Jordi Pericot i Canaleta ha fet aportacions científiques valuoses en els camps de la comunicació social, l'audiovisual i el disseny. Se'l considera part activa

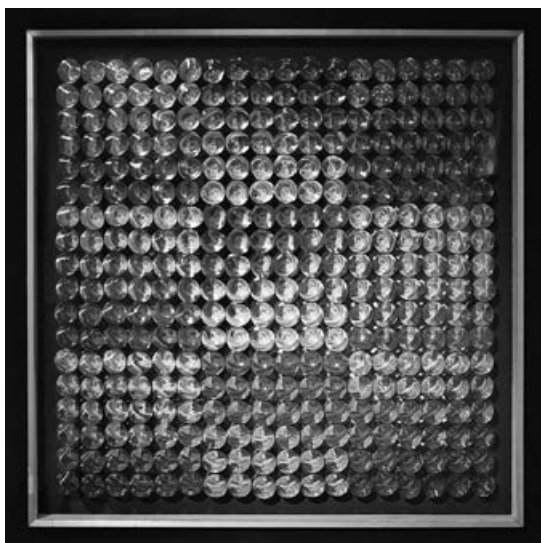
de la història de l'art de Catalunya per les seves aportacions en l'art. Va ser director de l'Escola Superior de Disseny Elisava.

L'any 1972 va representar Espanya en la XXXVI Biennal de Venècia (festival d'art), oportunitat que li va obrir una porta al camp internacional. Aquesta fita representà el reconeixement mundial d'una obra artística gens convencional, integradora de conceptes i tècniques, i oberta a les novetats en tots els camps.

L'any 2011 es va inaugurar l'Espai d'Art Cinètic Jordi Pericot, que exposa una col·lecció única d'art cinètic. Les obres de Pericot creen efectes òptics que simulen moviment i fan que l'espectador hagi de moure's per percebre'l.

Retrat de Jordi Pericot.
MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU

Oposició de nou plans A-R sobre espai 77-324 T, 1971.
ESPAI D'ART CINÈTIC JORDI PERICOT, M-3914

Lluís Millet i Pagès

Alumnes de 6è B de primària de l'escola Lluís Millet. Curs 2024-2025

Lluís Millet amb l'estendard de l'Orfeó Masnoví.

AMM, 28123

INTRODUCCIÓ

Lluís Millet i Pagès (1867-1941) va ser un compositor i director de cor català, conegut per ser el fundador de l'Orfeó Català, el 15 de setembre de 1891. Va ser una figura clau en la renaixença musical de Catalunya, i va impulsar el cant coral com a eina de cohesió cultural i nacional.

Va dirigir l'Orfeó Català durant dècades i va treballar per la difusió de la música catalana i del patrimoni musical universal. La seva tasca va ser fonamental en la consolidació del Palau de la Música Catalana, inaugurat el 1908, com a centre cultural de referència. De la seva obra vocal, destaca *El cant de la senyera*, a més d'algunes harmonitzacions de cançons populars.

VINCULACIÓ AMB EL MASNOU

Lluís Millet i Pagès tenia una forta relació amb el Masnou, ja que era el seu poble natal i on havia passat la infància. La influència de la vila en la seva trajectòria musical va ser significativa per diversos motius:

- Naixement i infantesa: Va néixer al Masnou el 18 d'abril de 1867, en una família de capitans de vaixell.
- Vincle cultural i musical: Tot i establir-se a Barcelona, va mantenir una relació estreta amb la seva vila natal. El Masnou, com moltes altres poblacions catalanes, va participar activament en el moviment coral i cultural que ell impulsava.
- Reconegut per la vila: La seva figura ha estat commemorada al Masnou amb homenatges i espais que porten el seu nom. A més a més, el 2017 es va celebrar l'any Millet en honor seu.

CONTEXT HISTÒRIC I CULTURAL

Durant l'època de Lluís Millet i Pagès, el Masnou va viure un període de canvis econòmics, culturals i polítics. A finals del segle XIX, la vila era un centre marítim i comercial important, gràcies a la seva tradició naval i al comerç amb Amèrica. L'auge de la Renaixença catalana impulsava la cultura i la llengua.

A principis del segle XX, el Masnou es va veure influenciat per l'efervescència cultural i política de Catalunya, amb la consolidació del catalanisme i l'associacionisme musical, reflectit en la creació de cors i entitats culturals. Durant la Guerra Civil (1936-1939), la vila va patir les tensions del conflicte, i, amb la dictadura franquista posterior, es va imposar la repressió cultural i lingüística.

Aquest context va marcar la trajectòria de Millet, que va defensar la cultura i la música catalana en un període de grans transformacions.

La vida a la Catalunya i al Masnou de l'època

A finals del segle XIX i principis del segle XX, Catalunya i el Masnou vivien una època de grans transformacions socials, econòmiques i culturals. A Catalunya, la industrialització avançava ràpidament, especialment en el sector tèxtil i metal·lúrgic, fet que va provocar el creixement de les ciutats amb l'arribada de molta població obrera. No obstant això, les condicions laborals eren dures, amb jornades llargues i sous

baixos, cosa que va generar protestes i vagues. Paral·lelament, es vivia un renaixement cultural conegut com la Renaixença, un moviment que reivindicava la llengua i la cultura catalana. En aquest context va sorgir el Modernisme, un estil artístic que es va reflectir en l'arquitectura, la pintura, la literatura i la música, amb figures destacades com Antoni Gaudí, Lluís Domènech i Montaner i, en el camp musical, Lluís Millet i Pagès.

El Masnou, d'altra banda, era un poble molt vinculat al mar i al comerç marítim. Durant el segle XIX, molts masnovins havien fet fortuna amb el comerç, especialment amb Amèrica. A més, la cultura hi tenia un paper molt rellevant, amb cors i entitats que fomentaven la música i el cant coral.

Retrat de Lluís Millet, el 1935.

AMM, 18087

A escala social, la població estava dividida entre les famílies benestants, que s'havien enriquit amb el comerç i la indústria, i els treballadors, que sovint vivien en condicions més difícils. Tot plegat va fer que aquesta fos una època de grans contrastos, amb avenços culturals i artístics, però també amb tensions socials i econòmiques. Enmig d'aquests canvis, Lluís Millet va tenir un paper clau en la vida cultural, va ajudar a consolidar la música coral com a part del patrimoni català i va defensar la cultura en un moment de transformació.

Canvis socials i culturals

El Masnou, durant l'època de Lluís Millet i Pagès, va viure una sèrie de canvis socials i culturals marcats pel progrés econòmic, l'auge del moviment cultural catalanista i les transformacions polítiques del país. Alguns dels aspectes més destacats són:

- **Creixement econòmic i urbanístic:** A finals del segle XIX i principis del XX, el Masnou es va consolidar com una vila amb activitat marítima i comercial, i es va beneficiar del comerç i de la indústria. Això va portar a una millora en les infraestructures i l'urbanisme.
- **Renaixement cultural i catalanisme:** Com a part de la Renaixença, el Masnou va participar en el ressorgiment de la llengua i la cultura catalanes. Lluís Millet va ser una figura clau en la revitalització del cant coral i la música catalana, i el seu llegat es va sentir també al Masnou.
- **Associacionisme i moviment coral:** La creació de cors i societats musicals va ser una de les expressions més visibles de l'efervescència cultural. L'esperit de l'Orfeó Català es va expandir a altres municipis, incloent-hi el Masnou, amb iniciatives que fomentaven la música com a eina de cohesió social.
- **Transformacions polítiques i socials:** La vila va viure els canvis polítics de principis del segle XX, amb l'impacte de la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930), la proclamació de la República (1931) i la Guerra Civil (1936-1939). Aquests esdeveniments van influir en la vida cultural i associativa, especialment amb la repressió durant el franquisme.
- **Impacte de la Guerra Civil:** Amb l'inici de la guerra, moltes activitats culturals es van veure afectades. Després del conflicte, la dictadura franquista va reprimir les iniciatives culturals catalanes, incloent-hi el moviment coral impulsat per Millet i altres entitats locals.

LA VIDA DE LLUÍS MILLET

Infància i joventut

Lluís Millet i Pagès va passar la infància i la joventut en un ambient musical i cultural que el va marcar profundament. De ben jove va mostrar una gran habilitat pel piano i pel cant, fet que va motivar la seva família a donar suport a la seva formació.

Durant la seva joventut, va començar a interessar-se per la música coral i el cant gregorià, aspectes que influeixen en la seva obra posterior. També es va vincular als cercles intel·lectuals i culturals catalanistes de l'època.

El 1900 es va casar amb la jove pianista i cantaire de l'Orfeó Dolors Millet i Villà, també del Masnou. El matrimoni va tenir un sol fill, Lluís Maria Millet i Millet, que va seguir els passos del seu pare. Dolors Millet va morir molt jove, l'any 1907, i Lluís Millet no es va tornar a casar i va pal·liar la seva tristesa dedicant-se plenament a l'Orfeó.

Lluís Millet amb la seva dona Dolors Millet.

FOTO NAPOLEÓN. AMM, 28664

Inici de la carrera musical

Va començar quan es va traslladar a viure a Barcelona amb la seva família per la inseguretat de la tercera guerra carlina. Allà va començar la seva carrera de músic.

L'any 1880 ingressà al Conservatori del Liceu, amb Miquel Font i Josep Rodoreda com a professors. Anys després, va ampliar els estudis de composició amb el professor Felip Pedrell i va estudiar piano amb el professor Carles G. Vidiella.

L'any 1904 va fundar la *Revista Musical Catalana* i va compondre moltes cançons.

Moments més destacats de la seva trajectòria

Va fundar l'Orfeó Català el 15 de setembre de 1891, amb l'objectiu de fer que la gent cantés en grup i pogués interpretar cançons populars de Catalunya i també d'altres llocs del món. Va ser una manera de fomentar la cultura i la música catalanes en un moment en què el país vivia una forta renaixença cultural. Va ser director de l'Orfeó.

A continuació, l'any 1896 va ser nomenat catedràtic de solfeig i teoria musical, així com director del conjunt vocal de l'Escola Municipal de Música de Barcelona, càrrec que va exercir a partir de l'any 1930.

Es va preocupar profundament per preservar la música popular de Catalunya. Va recuperar i escriure moltes cançons tradicionals que podrien haver caigut en l'oblit. A més, va ensenyar aquestes cançons als nous cantaires i va contribuir així a la continuïtat del patrimoni musical català.

Va ser una figura clau en la construcció del Palau de la Música Catalana, un edifici emblemàtic de Barcelona, reconegut per la seva bellesa i el seu valor artístic. Aquest espai va esdevenir un centre cultural fonamental per a la música i va servir de seu per a l'Orfeó Català i altres iniciatives musicals.

Va ser una figura fonamental en la popularització de la música coral a Catalunya. Gràcies al seu treball i a l'Orfeó Català, va aconseguir que moltes persones descobrissin el plaer de cantar en grup. Aquesta passió per la música coral perdura fins als nostres dies, amb molts cors que continuen seguint el seu exemple i la seva influència.

LLUÍS MILLET I EL MASNOU

Lluís Millet tenia un vincle molt especial amb el Masnou, perquè la seva família era originària del poble. Per aquest motiu, hi passava llargues temporades, sobretot durant l'estiu, i hi va acabar vivint durant una part important de la seva vida. Ell i la seva família vivien en una casa al Masnou que encara es conserva.

Tot i que la seva activitat més reconeguda va ser a Barcelona, el Masnou va ser un lloc estimat per ell, especialment com a espai de descans i inspiració. Durant les seves estades al municipi va participar en la vida musical i cultu-

ral local, ja que era habitual que assistís o col·laborés en concerts i activitats relacionades amb el cant coral i la música. També va esdevenir una figura admirada pel poble, per la seva contribució a la música catalana i pels seus valors humanístics, i també va influir en l'estima per la música coral al municipi, ajudant a enfortir la cultura musical popular i el prestigi del cant coral.

A més, la seva presència va permetre enllaçar la vida cultural del Masnou amb el moviment del Modernisme musical i el renaixement cultural català de l'època.

A més de la connexió familiar, era un home implicat en la promoció de la música i les arts, i participava activament en esdeveniments culturals del poble. La seva figura va anar guanyant reconeixement dins del Masnou i més enllà.

El municipi del Masnou va saber reconèixer la seva trajectòria i aportació a la cultura catalana. Li van concedir diversos premis i diplomes.

Al Masnou hi ha diversos espais dedicats a recordar la figura de Lluís Millet. Un és la nostra escola, que porta el seu nom en honor a la seva trajectòria musical i a la seva importància per al poble.

També hi trobem el carrer de Lluís Millet, que antigament es deia carrer del Lavadero. Aquest canvi es va fer perquè Lluís Millet hi havia viscut, i es va

Antic carrer del Lavadero, actual Lluís Millet.

CARLES ORTA. AMM, 14646

Lluís Millet amb un grup d'infants a la platja.

AMM, 28441

voler reconèixer la seva contribució a la cultura catalana. Aquest carrer és el més llarg del Masnou i, si hi passeges, pots veure una placa que indica que hi va viure aquest músic tan destacat en la música.

A més, al Masnou hi ha un lloc d'interès històric anomenat Cal Mestre Millet, que és la casa on va néixer Lluís Millet. Aquest espai conserva la seva memòria i permet conèixer més bé la seva vida i el seu llegat musical.

També cal destacar els jardins de Lluís Millet, un espai públic que porta el seu nom i que serveix de punt de trobada per a molts veïns del poble. En aquesta plaça hi ha una escultura dedicada a la seva figura. Aquesta escultura és un símbol més de com el Masnou reconeix i manté viu el record d'un dels seus ciutadans més il·lustres.

L'OBRA DE LLUÍS MILLET

Obres i composicions rellevants

De la seva obra vocal, destaca *El cant de la senyera*, a més d'algunes harmonitzacions de cançons populars.

També cal destacar, en el terreny de les músiques religioses, la puresa i qualitat melòdica de la *Pregària a la Verge del Remei*. En aquest mateix àmbit religiós, cal destacar les dues sèries de *Cants espirituals per a l'ús del poble* a una veu amb acompanyament d'orgue, destinades a les cerimònies i que van tenir a la seva època una popularitat remarcable.

Millet també va ser autor de diversos escrits sempre sobre temes musicals. Podem citar diversos articles a la *Revista Musical Catalana*: «El cant popular religiós» (1912), «De la cançó popular catalana» (1917).

Altres obres rellevants van ser: *Els xiquets de Valls de Clavé*, com a representació dels orígens, que va ser composta l'any 1867, *La mare de Déu de Nicolau*, que representa el present (1908), *Pel nostre ideal* (1917), *El cant popular religiós* (1912) i *La cançó popular catalana* (1917).

L'IMPACTE DE LLUÍS MILLET EN LA CULTURA CATALANA

Lluís Millet va tenir una gran influència en el desenvolupament de la música a Catalunya, especialment en la música coral i en la difusió de la cultura catalana a través de l'art. Va ser un dels impulsors més destacats del moviment del cant coral a Catalunya, una iniciativa que volia apropar la música al poble i fomentar la participació col·lectiva mitjançant el cant. Aquesta idea la va fer realitat fundant l'Orfeó Català l'any 1891, juntament amb el músic Amadeu Vives. L'Orfeó es va convertir en una de les entitats musicals més importants del país i encara avui en dia continua sent un referent cultural.

A més, va voler que els concerts no fossin només per a una elit, sinó per a tothom. Per això, va ajudar a impulsar la construcció del Palau de la Música Catalana, inaugurat el 1908, un edifici que va esdevenir un símbol de l'art i la cultura catalanes. En aquest espai s'hi han fet concerts de grans compositors de tot el món.

Una altra aportació important de Millet va ser la seva feina per recuperar i preservar cançons tradicionals catalanes. Volia que no es perdessin, i per això les va recollir, harmonitzar i interpretar amb l'Orfeó. També va ensenyar a molts cantaires, joves i adults, el valor del patrimoni musical del nostre país.

Gràcies a la seva dedicació, a Catalunya es van crear molts cors i entitats musicals, i cantar en grup es va convertir en una activitat habitual en moltes poblacions. Va ser també professor i va formar part de la vida cultural i musical del seu temps.

Impacte en altres músics o compositors

Va establir un model de coral popular amb una clara vocació cultural i nacional que esdevindria referència, no només a Catalunya, sinó arreu del món coral. Un dels primers noms fortament influïts per Millet va ser, precisament, Amadeu Vives, el seu company en la fundació de l'Orfeó. Vives, tot i acabar desenvolupant una carrera molt pròpia i brillant dins la sarsuela i la música escènica, va absorbir els valors i la concepció coral de Millet als seus inicis. El seu pas per l'Orfeó va marcar-li una línia d'humanisme musical i de vinculació amb el poble que mai no abandonaria del tot.

També va ser important la influència de Millet sobre Enric Morera, un altre gran nom del Modernisme musical català. Encara que tenien estils diferents i van seguir camins separats, compartien un fort compromís amb la música nacional catalana i amb el renaixement cultural. L'Orfeó Català, sota la direcció de Millet, va interpretar diverses obres de Morera, i d'aquesta manera va contribuir a difondre-les i que rebessin reconeixement.

Un altre cas rellevant és el de Francesc Pujol, que va ser alumne directe de Millet i que acabaria esdevenint també director de l'Orfeó Català. Pujol va continuar i va expandir la tasca de Millet, mantenint el rigor i la sensibi-

lilitat que havia après del mestre. Aquest llegat, alhora, arribaria a figures com Eduard Toldrà, que va ser deixeble de Pujol i que, encara que pertanyia a una generació posterior, va créixer dins d'un ambient cultural i musical fortament marcat per l'empremta de Millet, i n'heretà indirectament el model coral i el pensament musical, basat en l'arrelament a la terra, l'estima per la llengua i la música popular, i la recerca de l'excel·lència.

Un altre nom que cal destacar és el de Joan Llongueres, pedagog i músic que va introduir el mètode Dalcroze a Catalunya. Llongueres va ser influït per la manera com

Lluís Millet i Pagès amb un grup d'infants.

AMM, 28454

Concert de l'Orfeó Català a l'escenari de La Calàndria.

TERESA TORRES. AMM, 13094

Millet entenia la música: no només com un art, sinó com una eina de formació integral, de comunitat i de cultura viva.

Gràcies a Millet, l'Orfeó Català no només esdevingué un model estètic, sinó també institucional. La seva tasca va contribuir a consolidar un moviment coral potent que perdura fins a avui, i que ha estat escola i inspiració per a generacions de músics, directors i compositors.

CONCLUSIONS

Avui en dia, la figura de Lluís Millet continua sent fonamental dins la música catalana, tant pel que representa històricament com pel llegat viu que encara perdura a través de les institucions que va ajudar a crear i consolidar.

D'entrada, la seva empremta és especialment visible a través de l'Orfeó Català i el Palau de la Música Catalana, dues institucions que encara són pilars de la vida musical i cultural del país. El Palau, declarat Patrimoni Mundial per

la UNESCO, no només acull concerts de primer nivell, sinó que manté l'esperit amb què va ser concebut: ser una casa per a la música del poble, oberta a la creació i a la transmissió dels valors culturals catalans.

Simbòlicament, Millet representa una manera d'entendre la música com a eina de cohesió social i d'expressió col·lectiva. En un temps com l'actual, on les identitats culturals sovint conviuen amb tensions i canvis ràpids, la seva figura recorda la importància de l'arrelament, del compromís amb la llengua i la cultura pròpia, i del poder transformador de la música en comunitat.

La seva figura també té valor com a símbol d'un moviment més ampli: el del Modernisme català i el renaixement cultural. En un moment en què la cultura catalana cerca permanentment renovar-se sense perdre les seves arrels, Lluís Millet continua sent un exemple de com és possible avançar amb solidesa quan es parteix d'una base forta, estimada i compartida.

Concert al teatre del Casino pel centenari de Lluís Millet, el 1967.

AMM, 13635

Rosa Sensat i Vila

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Rosa Sensat. Curs 2024-2025

Rosa Sensat a l'Escola del Bosc.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

INTRODUCCIÓ

Rosa Sensat i Vilà (1873-1961) va ser una de les figures més destacades del moviment de renovació pedagògica a Catalunya. Va apostar per una educació activa, lligada a la natura i centrada en l'infant com a protagonista del seu aprenentatge. El seu nom ha quedat vinculat a la modernització de l'escola pública, especialment l'escola per a nenes, en un moment històric en què l'educació femenina era molt limitada.

JUSTIFICACIÓ

El tema del treball va sorgir cercant noms de carrers del Masnou i descobrint que hi havia un carrer dedicat a Rosa Sensat, com la nostra escola. Això ens va despertar la curiositat i vam voler saber qui era. Investigant, vam veure que havia estat una mestra molt important que havia lluitat per una educació millor, en què els infants poguessin aprendre d'una manera activa, creativa i respectuosa. També ens va fer molta il·lusió descobrir que havia nascut al nostre poble. A més, la nostra escola es diu Rosa Sensat, i això ens va fer sentir encara més connectats a ella. Per això, volíem saber més coses sobre la seva vida i la seva feina, per entendre millor per què l'escola porta el seu nom i què representa per a nosaltres.

Rosa Sensat va néixer al Masnou, i el seu pensament pedagògic ha influït escoles d'arreu. Reivindicar-la és reconèixer el paper del municipi en la història educativa de Catalunya. El fet que una mestra tan important formés part de la nostra comunitat ens omple d'orgull i per això la nostra escola porta el seu nom, en honor a ella. Aquesta vinculació fa que la seva figura sigui encara més significativa per al poble i per a nosaltres com a alumnes.

Objectius:

- Conèixer qui va ser Rosa Sensat.
- Entendre el context històric en què va viure.
- Analitzar l'impacte de les seves idees en l'educació actual.
- Valorar-ne la influència al Masnou.

CONTEXT HISTÒRIC

A la segona meitat del segle XIX i començaments del segle XX, el Masnou era un municipi petit però actiu, amb una societat marcada pel treball artesanal, la indústria tèxtil, la pesca i la navegació. Tot i que era proper a Barcelona, conservava trets d'una societat tradicional, on les oportunitats de formació estaven molt limitades, especialment per a les nenes.

L'educació pública era molt bàsica. Hi havia una forta separació per sexes, i els continguts per a les noies estaven centrats en tasques domèstiques, costura i religió. L'ensenyament tenia un caràcter autoritari i memorístic, i els mestres sovint treballaven en condicions precàries, amb pocs recursos i classes massificades.

Retrat de Rosa Sensat.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

Rosa Sensat va néixer i créixer en aquest context, però el seu afany de superació i la seva vocació docent la van portar a trencar amb aquest model educatiu. Quan va començar a formar-se com a mestra, a finals del segle XIX, estava en marxa un moviment renovador a Europa que buscava fer una educació més científica, activa i adaptada als infants. A Catalunya, la Mancomunitat (1914-1925) va començar a promoure canvis reals en l'educació, i figures com Sensat van ser fonamentals per portar aquestes idees a la pràctica.

DESCRIPCIÓ DEL FET HISTÒRIC

Rosa Sensat va néixer al Masnou el 17 de juny de 1873. Va estudiar magisteri i es va formar a Ginebra amb pedagogs com Pestalozzi. A la tornada, va aplicar els seus coneixements a l'escola pública catalana. El 1914, va fundar l'Escola de Bosc de Montjuïc, una escola innovadora a l'aire lliure.

Durant les primeres dècades del segle XX, va promoure una educació activa i basada en l'experiència, especialment pensada per a nenes. Va defensar la igualtat d'oportunitats i una formació integral.

La mateixa Rosa Sensat, però també altres figures com Alexandre Galí, Francesc Ferrer i Guàrdia, i institucions com la Mancomunitat de Catalunya, van impulsar l'educació pública.

IMPACTE I TRANSFORMACIONS

L'obra i les idees de Rosa Sensat van tenir un impacte profund i durador, no només en l'àmbit pedagògic, sinó també social, cultural i polític.

Tot i que Sensat va desenvolupar la seva trajectòria a Barcelona, el seu llegat ha quedat viu al seu poble natal. Amb el pas dels anys, el Masnou ha anat incorporant la seva figura en l'espai públic: té un carrer amb el seu nom, se li han dedicat exposicions i actes escolars, i diverses escoles de la zona s'inspiren en la seva pedagogia.

Canvis culturals i socials:

- Educació femenina: Va trencar amb la idea que les nenes només havien de preparar-se per ser mares i mestresses de casa.

Grup d'alumnes de Rosa Sensat.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

Vista del carrer de Barcelona, al Masnou, a principis de segle XX.

CARLES HORTA. AMM, 14609

Rosa Sensat durant una classe de matemàtica pràctica.

ASSOCIACIÓ DE MESTRES ROSA SENSAT

- Nova imatge del mestre: Rosa Sensat proposava un mestre com a guia i observador, no com a impositor d'informació.
- Innovació metodològica: Va aplicar mètodes actius, excursions, observació directa de la natura, aprenentatge cooperatiu i el joc com a eina pedagògica.

Transformacions a llarg termini:

- Inspiració per a escoles públiques catalanes.
- Creació de l'Associació de Mestres Rosa Sensat (1965), que defensa una escola democràtica.

REFLEXIÓ FINAL

Rosa Sensat va ser una mestra molt important que volia fer que les escoles fossin millors per als nens i les nenes. No volia una escola on només s'escoltava i es repetia, sinó una escola viva, on es pogués aprendre tocant, observant, descobrint i jugant. També va lluitar perquè les nenes tinguessin una bona educació, igual que els nens, cosa que en el seu temps no era gens habitual. Aprendre sobre ella ens ha fet veure com ha canviat l'educació i com podem continuar millorant.

Ens ha fet molta il·lusió descobrir que Rosa Sensat havia nascut al Masnou, el nostre poble. Saber que algú d'aquí va fer coses tan importants ens ha motivat i ens ha fet sentir orgullosos. Rosa Sensat no només va treballar per millorar l'educació, sinó que va demostrar que amb esforç, il·lusió i ganes es poden fer grans canvis.

Gràcies als documents i informacions que ens van oferir des de l'Arxiu Municipal, vam poder descobrir moltes més coses sobre la seva vida, el seu pensament i com era l'escola en aquella època. Això ens va ajudar molt a entendre més bé qui era i per què és tan important per a la història del nostre poble i del país.

Amb aquest treball hem après història, hem investigat documents antics i hem treballat en equip. Ens ha ajudat a entendre que conèixer el passat ens pot inspirar per construir un futur millor. Rosa Sensat ens ha ensenyat que l'escola pot ser un lloc bonic, just i divertit, on tothom té dret a aprendre.

Ara que sabem més sobre ella, volem continuar estudiant amb curiositat i respecte, i recordar sempre que l'educació pot fer del món un lloc millor.

Infants representants de totes
les escoles del Masnou a la sessió
plenària del Consell Municipal
d'Infants, el 7 de maig de 2025.

ANNA OLIVA

Consell M

Ber

Ajuntament

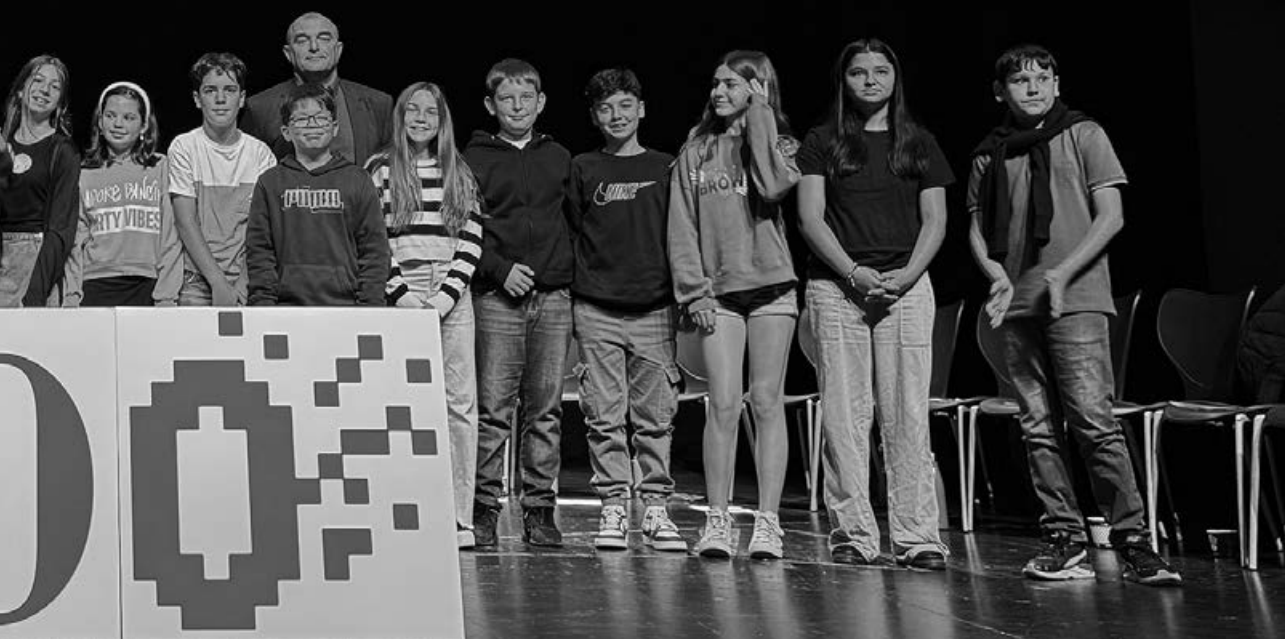
Municipal d'Infants
7 de maig de 2025

hvinguts i benvingudes!

200

Bicentenari
del Masnou

del Masnou

Autors i autores

Alumnes de 6è B de les Escolàpies

Amor, Marc
Correa, Ivan
Crespo, Ignasi
Fernández, Laia
Gibaja, Miguel
Giner, Bruno
Hercock, Oliver
López, Teo
Mainardi, Francesca
Marín, Maria José
Mateo, Alexandra
Moriel, Toni
Roca, Jan
Roig, Aina
Sada, Noa
Sanchís, Maria del Mar
Serrano, Marina
Seuba, Ariadna
Trócoli, Max
Mestre: Víctor López

Alumnes de 6è A de l'Escola

Lluís Millet

Astudillo, Paula
Barranco, Noa
Bustos, Emma
Carmona, Leonel
Carrasco, Mario
Corberó, Miquel
Chamorro, Bruno
Del Moral, Mar
Del Pinto, Valeria
El Makhtari, Rodayna

Feijoo, Alejandro
García, Arnau
Hernández, Elan
Jorques, Indhira
Mantilla, Manuel
Nieto, Aleix
Ortega, Núria
Pedreira, Daniel
Romeu, Martí
Ros, Juliana
Rozas, Alan
Santos, Iris
Sari, Nour Ferial
Soler, Genis
Valdes, Alma Rocio
Zliouel, Rayan
Mestra: Regina Arimon

Alumnes de 6è de primària de l'Escola Marinada

Aguirre, Marta
Anfruns, Max
Ariño, Gerard
Ballester, Pol
Barber, Gael
Ben Abdelouahab, Adan
Cabrera, Alexei
Casablanca, Leo
Céspedes, Bru
Domínguez, Manel
Edjang, Bruno
Elhammoudi, Zaid
Fontan, Júlia
Fuster, Karen

Martínez, Christopher David
Morales, Aleix
Morales, Martí
Moreno, Nacho
Pajares, Daniela
Peralta, Carla
Perez, Miquel
Ramírez, Mario
Ribas, Dàrius
Saurí, Àlex
Simarro, Bruc
Zhu, Isabel
Mestra: Mariona Campmajó

**Alumnes de 6è de primària
de l'Escola Bergantí.
Curs 2024-2025**

Agut, Arnau
Baeza, Ada
Baruquer, Aniol
Campos, Aitana
Chackrouni, Ismael
Domènech, Pol
Echahmout, Safia
Forns, Lluç
Guinart, Sofia
Henkes, Louis
Hinojo, Anouk
Hoyos, Chloé
Ibáñez, Georgina
Jordan, Pol
Lacuesta, Hug
Lligoña, Berta
Makarenko, Mark
Martínez, Pol
Puig, Júlia
Rodríguez, Mia

Sánchez, Daniel
Scott-Kline, Elliot
Torres, Pol
Tort, Abril
Mestra: Mercè Hinojosa

**Alumnes de 6è de primària
de l'Escola Ferrer i Guàrdia.
Curs 2024-2025**

Alsina, Adrià
Aran, Júlia
Aránega, Laia
Autet, Jan
Belbouhali, Jannate
Bengolea, Fermín Santino Walter
Campos, Martí
Cerdà de Palou, Lluç
Díaz de Brito, Mía
Escudero, Marina
Garcia, Leo
García-Ochoa, Hugo
González, Saül
Hidalgo, Bruno
Jobarteh, Ismael
Martín, Vega
Martínez, David
Milla, Guillem
Moreno, Alex
Revollo, Paul
Rey, Nil
Ristea, Amaia
Rodríguez, Dafne
Soler, Martina
Taborda, Iroma
Tazit, Yasmine
Mestra: Míriam Arevalo

**Alumnes de 6è A de primària
d'Escolàpies. Curs 2024-2025**

Armengol, Marc
Blanco, Adrià
Civantos, Paula
Cortés, Ander
Coterillo, Carlota
del Río, Jordi
Deza, Pol
Dworczynsky, Jacek
Güell, Berta
Hernández, Ivet
Mainardi, Tommaso
Maristany, Pol
Recasens, Arnau
Rodríguez, Eric
Romero, Naia
Sanfeliu, Àngela
Trillo, Laia
Van Lennep, Valentina Ana
Villalba, Ona
Viu, Clàudia
Mestra: Lúdia Ribas

**Alumnes de 6è de primària de
l'Escola Ocata. Curs 2024-2025**

Aajnah, Yasmina
Acosta, Eiden Wenderson
Belles López, Marina
Bentaeb, Mohamed
Càmara, Albert
Cámara, Júlia
Claes, Lorenzo
Clavillé, Berta
Diatta, Mohamed Bachir
Díaz, Eva
El Jebari, Adam

García, Lucía
Hernandez, Alex
Jordana, Ariadna
Juncosa, Pau
Mangue, Llibert
Mayor, Nora
Miguel, Nahia
Moreno, Martina
Morera, Marc
Neaimi, Sohail
Plaquet, Tiago
Pujal, Martí
Tamudo, Laura
Videla, Alicia
Viteri, Ricard
Mestra: Sònia Hidalgo

**Alumnes de 6è C de primària
d'Escolàpies. Curs 2024-2025**

Armesto, Anton
Bianco, Lucila Anna
Casals, Bruna
Corbalán, Marc
Crespo, Judit
Fernández, Lluís
Guasch, Marina
Junoy, Albert
López, Mia
Martínez, Laia
Morales, Andres
Pàez, Berta
Pina, Xavier
Ramírez, David
Ramos, Marina
Ruyra, André
Sanchez-Fortun, Hugo
Tapia, Clara

Tripiana, Abel
Vila, Giulia
Mestra: Carme Oliván

**Alumnes de 6è B de primària
de l'Escola Lluís Millet.**

Curs 2024-2025

Artigas, Valentina
Asperilla, Mateo
Capellades, Ona
Cea, Sonea
Deulofeu, Nil
El Khayat, Faris
Feijoo, Nicolás
Ferrando, Biel
Gallego, Valentina
García, Aitana
Germà, Júlia
Germà, Nora
Jahangir, Muhammad Sufyan
Jurado, Nerea
Kryzhko, Kyrylo
Lara, Sofía
Lorenz, Laia
Moliner, Max
Monné, Pol
Mosqueira, Bruno
Reina, Samuel
Rivas, Mireia
Rivera, Dara Samahi
Salgado, Kian Marius
Vives, Marc
Mestra: Judith Pavón

**Alumnes de 6è de primària
de l'Escola Rosa Sensat.**

Curs 2024-2025

Acacio, Lucas
Cano, Maximo
Cremnitzer, Tian
Díez, Iván
El Hajra, Jannet
El Harchali, Khadija
El Majdoubi, Anas
Galbarro, Erica
García, Hugo
García, Nora
Hajjy, Youssef
Kasmi, Karim
Montoya, Gonzalo
Muñoz, Emma
Neves, Fabian Alessandro
Novello, Ema
Pérez, Darío
Rodríguez, Mario
Romero, Diego Valentino
Romance, Astrid
Rueda, Pol
Rushfeldt, Alva Sofie
Serrano, Debora Abigail
Shortt, Kevin Peter
Viadé, Joan
Mestre: Jose Miguel García

